

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จังหวัดสงขลา
Product Development as Souvenir from Koh Yor Fabric in SongKhla

ฉัตรดาว ไชยหล่อ Chatdaw Chailor

จรียา ทรงพระ Chariya Songpra

คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
งบประมาณรายได้ ประจำปี 2560

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จังหวัดสงขลา ฉัตรดาว ไชยหล่อ¹ และจรรยา ทรงพระ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จังหวัดสงขลา และศึกษาความพึงพอใจของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จังหวัดสงขลาโดยผู้วิจัย ศึกษาข้อมูลและการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จำนวน 6 ชิ้นงาน ได้แก่ กรอบรูปที่ระลึก พวงกุญแจ และ แม่เหล็กติดตู้เย็น รูปแบบละ 2 ชิ้นงาน ศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึก โดยเลือกศึกษาจากกลุ่มผู้ผลิต คือ กลุ่มร่มไทรและกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ จำนวน 100 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ (t-test) ในการเปรียบเทียบความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 77 เป็นเพศหญิง หนึ่งในสามของผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุระหว่าง 20- 30 ปี (35%) รองลงมา อายุน้อยกว่า 20 ปี (23 %) โดยผู้ตอบแบบสอบถามสองในห้า เป็นนักศึกษา (40%) รองลงมา เป็นลูกจ้าง พนักงานบริษัท (21%) และ ทำสวน (16%) การศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึก พบว่า 1) กรอบรูปแบบที่ 1 ความพึงพอใจด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.40, SD=.568$) และกรอบรูปแบบที่ 2 ความพึงพอใจด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.18, SD=.528$) 2) พวงกุญแจแบบที่ 1 ความพึงพอใจด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.71, SD=.496$) และพวงกุญแจแบบที่ 2 ความพึงพอใจด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.38, SD=.572$) 3) แม่เหล็กติดตู้เย็นแบบที่ 1 ความพึงพอใจด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=2.89, SD=.516$) และแม่เหล็กติดตู้เย็นแบบที่ 2 ความพึงพอใจด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.55, SD=.592$)

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจกรอบรูปแบบที่ 1 ด้านความสวยงามและความสะดวกในการใช้งานมากกว่ากรอบรูปแบบที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับพวงกุญแจ และ แม่เหล็กติดตู้เย็น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจ พวงกุญแจ และแม่เหล็กติดตู้เย็น แบบที่ 2 มากกว่าแบบที่ 1 ทั้งสามด้านได้แก่ ด้านความมีเอกลักษณ์ ด้านความสวยงาม และด้านความสะดวกในการใช้งาน โดยมีความพึงพอใจมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การพัฒนาผลิตภัณฑ์/ของขวัญของที่ระลึก/ผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

^{1,2} อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

**Product Development as Souvenir from Koh Yor Fabric in SongKhla
Chatdaw Chailor¹ and Chariya songpra²**

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop the product of souvenir gift from Koh Yor fabric in Songkhla. And to study the satisfaction of the Souvenir gift from Koh Yor fabric in Songkhla. The researcher studied the data and the design of souvenirs gift from the native fabric of KOH YOR in total 6 pieces of work, including a 2 pieces of Photo frame, 2 pieces of Keychain and 2 pieces of refrigerators magnets. Satisfaction the souvenir gift, The study was conducted by the manufacturer as “Rom Sai Group” and 100 samples who interesting in the products and using the Accidental Sampling method. Data were collected by using questionnaire to analyze percentage, mean, standard deviation and t-test.

The results showed that 77% of respondents were female. One Third of the respondents age between 20 and 30 years old (35%), Secondary, age less than 20 years old (23%), Two in five of respondents were educated (40%), Followed by employees (21%), and gardeners (16%). The satisfaction study on the souvenir gift products showed that: 1) Photo Frame type 1: The mean score of aesthetic satisfaction was moderate ($M = 3.40, SD = 0.568$) 2) Photo Frame type 2: The mean score of satisfaction with identity was moderate ($M = 3.18, SD = 0.528$) 3) Keychain Type 1: The mean score of satisfaction of identity was at the high level ($M = 3.71, SD = 0.496$) 4) Keychain Type 2: The mean score of aesthetic satisfaction was at the high level ($M = 4.38, SD = 0.572$) 5) Refrigerators magnets Type 1: The mean score of aesthetic satisfaction was moderate ($M = 2.89, SD = 0.516$) 6) Refrigerators magnets Type 2: The mean score of satisfaction of identity was at the high level ($M = 3.55, SD = 0.592$)

The comparison of satisfaction of Souvenir gift from the native fabric of KOH YOR district revealed that the respondents were satisfied with the Photo Frame Type 1 in terms of aesthetics and ease of use more than Photo Frame Type 2, The satisfaction level was significantly at the 0.05 level. For the Keychain, It was found that the respondents were more satisfied with the Keychain and Refrigerator Magnets Type 2 more than Type 1 in all three aspects as Namely, Aesthetic satisfaction and the ease of use. The satisfaction level was significantly higher at the 0.05 level.

Keywords: Product Development / Souvenir / The native fabric of KOH YOR district

---

^{1,2} Instructors in the Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Songkhla

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยงบประมาณรายได้ประจำปี พ.ศ. 2560 ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน และหลักสูตรสาขาวิชาธุรกิจคหกรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยเอื้อเพื่ออุปการณ์ในการวิจัย รวมทั้งผู้ร่วมงานทุกท่านที่ได้ช่วยให้งานนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คณะผู้วิจัย
กรกฎาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	2
1.6 กรอบแนวความคิดของการวิจัย	3
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 ฝ้ายทอพื้นเมืองเกาะยอ	4
2.2 ผลผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึก:งานประดิษฐ์จากผ้า	10
2.3 แนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์	19
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
3. วิธีดำเนินการวิจัย	27
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	27
3.3 ขั้นตอนในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์	28
3.4 การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล	32
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
4.1 ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ	34
4.2 การเปรียบเทียบความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจาก ผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5. สรุปผลงานวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	41
5.1 สรุปผลการวิจัย	41
5.2 อภิปรายผล	43
5.3 ข้อเสนอแนะ	44
บรรณานุกรม	45
ภาคผนวก	47
ภาคผนวก ก แบบสอบถามความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึก จากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ	48
ภาคผนวก ข ภาพการทำกรอบรูปที่ระลึกแบบที่ 1 และแบบที่ 2	56
ภาคผนวก ค ภาพการทำพวงกุญแจที่ระลึกแบบที่ 1 และแบบที่ 2	62
ภาคผนวก ง ภาพการทำที่ติดตู้เย็นที่ระลึกแบบที่ 1 และแบบที่ 2	68
ภาคผนวก จ แบบ การทำผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกลักษณะต่าง ๆ	73
ประวัติผู้วิจัย	77

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	35
2	ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กรอบรูปที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ	36
3	ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์พวงกุญแจที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ	37
4	ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์แม่เหล็กติดตู้เย็นที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ	39
5	การเปรียบเทียบความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ	40

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กระเป๋าสีทึบ	5
2	กระเป๋าสตางค์และกระเป๋าเครื่องเขียน	6
3	กระเป๋าสะพาย	6
4	ผ้าพันคอและผ้าตัดชุด	7
5	กล่องใส่กระดาษทิชชู	7
6	กล่องใส่ซอง	7
7	พวงกุญแจ	8
8	กรอบรูปที่ระลึก แบบที่ 1	30
9	กรอบรูปที่ระลึก แบบที่ 2	30
10	พวงกุญแจที่ระลึก แบบที่ 1	31
11	พวงกุญแจที่ระลึก แบบที่ 2	31
12	แม่เหล็กติดตู้เย็น แบบที่ 1	32
13	แม่เหล็กติดตู้เย็น แบบที่ 2	32
14	การทำกรอบรูปที่ระลึก แบบที่ 1	59
15	การทำดอกไม้ประกอบลักษณะทรงกลม	60
16	การทำดอกทิวลิป	60
17	การทำกรอบรูปที่ระลึก แบบที่ 2	61
18	การทำดอกทิวลิปและหางนางเงือก	64
19	การทำดอกไม้ลักษณะทรงกลมและการประกอบพวงกุญแจแบบที่ 1	65
20	การทำหางนางเงือกและการประกอบพวงกุญแจแบบที่ 2	67
21	การทำแม่เหล็กติดตู้เย็นแบบที่ 1	70
22	การทำแม่เหล็กติดตู้เย็นแบบที่ 2	72
23	แบบกลีบดอกไม้และใบไม้ กรอบรูปแบบที่ 1	74
24	แบบกลีบใบไม้ กรอบรูปแบบที่ 1	75
25	แบบหางนางเงือก พวงกุญแจแบบที่ 1 และแบบที่ 2	75
26	แบบฐานแม่เหล็กติดตู้เย็นแบบที่ 1 และแบบที่ 2	76

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

งานหัตถกรรมผ้าพื้นเมืองเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่ถูกคิดค้นเพื่อนำมาตอบสนองการใช้สอยในชีวิตประจำวันของคนภาคใต้มาเนิ่นนานแล้ว นับแต่อดีตผ้าทอจะมีแทบทุกครัวเรือนกระจายอยู่ทุกส่วนของภาค เนื่องจากผ้าทอเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน และจนถึงปัจจุบันผ้าทอกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของวิถีชีวิตคนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นผู้ชาย ผู้หญิง หรือผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มผู้หญิงที่มีหน้าที่เป็นผู้ผลิตและผู้ใช้ในเวลาเดียวกัน ประโยชน์ของผ้าทอมีมากมาย เช่น การสวมใส่เพื่อห่อหุ้มร่างกาย ใช้ปูนอนเพื่อใช้เป็นสายพานเด็กใช้ในพิธีกรรมต่างๆ หรืองานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นนั้นๆ นอกจากนี้ผ้าทอยังเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมวิถีชีวิต ความเชื่อ รวมถึงสุนทรียภาพของท้องถิ่นนั้นๆ โดยสื่อผ่านลวดลายของผ้าที่ใช้ในการทอ

ผ้าทอเกาะยอ เป็นผ้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลา และได้รับความนิยมจากผู้นำไปใช้ ส่วนใหญ่ใช้เป็นเครื่องแต่งกาย ผ้าทอเกาะยอมีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์โดยเฉพาะ เช่น ลายราชวัตร ลายดอกพิกุล ลายดอกพะยอม เป็นต้น ผ้าทอเกาะยอเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบด้วยการการตกแต่งผ้าทอให้มีลวดลายเพิ่มมากขึ้นโดยมีการยกทอดอก เนื้อผ้าเกาะยอดูแลรักษาง่าย ในช่วงปี พ.ศ. 2542 กรรมการเมืองสงขลาได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาผ้าทอเกาะยอ ปัจจุบันมีการนำผ้าเกาะยอมาประยุกต์ใช้เป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ นอกจากใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม อาทิ เช่น เนคไทด์ ผ้าเช็ดหน้า ดอกไม้ผ้าเกาะยอ ปกแฟ้มเอกสาร กล่องทิชชู ปลอกหมอน กรอบรูปและผลิตภัณฑ์อื่นๆ ออกจำหน่ายในร้านขายสินค้าพื้นเมือง

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นคุณค่าของผ้าทอเกาะยอในการนำมาพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้เกิดเป็นชิ้นงานใหม่ จึงสนใจศึกษาการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอของจังหวัดสงขลา เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่แปลกใหม่ เป็นแนวทาง ในการเพิ่มรายได้ให้ชุมชน อีกทั้งยังสามารถดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอจังหวัดสงขลา

1.2.2 ประเมินความพึงพอใจของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอจังหวัดสงขลา

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอจังหวัดสงขลาเป็นการเพิ่มความหลากหลายและเพิ่มมูลค่าสินค้าชุมชน

1.3.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมอาชีพ ส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนเพื่อเข้าสู่ตลาดภายในและภายนอกประเทศต่อไป

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษา “การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอจังหวัดสงขลา” มีการจำกัดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.4.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Area) โดยเลือกศึกษาจากกลุ่มผู้ผลิต คือ กลุ่มร่มไทร ที่ตั้งเลขที่ 53/1 หมู่ที่ 5 บ้านท่าไทร ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการนำผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น สมุดโน้ต กระเป๋าลักษณะต่าง ๆ กล่องใส่ของ กล่องกระดาษทิชชู เป็นต้นโดยกลุ่มมีแนวความคิดต้องการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอให้มีความเป็นเอกลักษณ์และออกแบบผลิตภัณฑ์โดยนำเศษผ้าชิ้นเล็กที่เหลือจากการทำผลิตภัณฑ์มาใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น

1.4.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความพึงพอใจ คือกลุ่มผู้ผลิตและผู้สนใจผลิตภัณฑ์ จำนวน 100 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

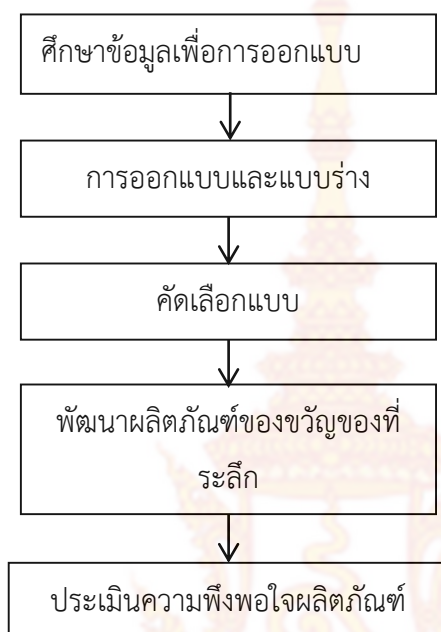
1.5.1 ผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ หมายถึง ผ้าทอมือที่ผลิตขึ้นที่ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นผ้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลา ที่มีความประณีตและสีสันที่สวยงาม โดยมีการทอยกดอกที่มีลวดลายอ่อนนุ่ม ถือเป็นสัญลักษณ์หัตถกรรมพื้นบ้านของภาคใต้

1.5.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ หมายถึง กระบวนการค้นคว้า การออกแบบ การแก้ไขและปรับปรุง เพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอที่สวยงาม น่าสนใจ และนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

1.5.3 ผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึก หมายถึง ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา โดยผลิตภัณฑ์มีความดึงดูดใจนักท่องเที่ยวในการซื้อ และนำผลิตภัณฑ์นั้นๆ กลับไปยังภูมิลำเนาของตน อาจจะเป็นของที่ระลึก เพื่อเป็นของฝาก หรือเพื่อใช้สอย

1.6 กรอบแนวความคิดของการวิจัย

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของขั้วของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จังหวัดสงขลา มีกรอบแนวความคิดดังต่อไปนี้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอจังหวัดสงขลา และศึกษาความพึงพอใจของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอจังหวัดสงขลา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัย ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 ผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ
- 2.2 ผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึก:งานประดิษฐ์จากผ้า
- 2.3 แนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

2.1.1 ความเป็นมาของการทอผ้าพื้นเมืองเกาะยอ

จากคำบอกเล่าสืบต่อกันมาของผู้เฒ่าผู้แก่ได้ความว่า การทอผ้าของเกาะยอมีมาตั้งแต่ประเทศสยามสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี โดยหมู่บ้านเกาะยอนั้นเป็นเกาะที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะทั้งโดยทางบกและทางน้ำ คนที่อพยพมาในช่วงแรกนั้นซึ่งเป็นคนเชื้อสายจีน ได้นำอาชีพการทอผ้ามาสอนชาวบ้านในบริเวณนั้น การทอผ้าจะทอด้วย “กีมือ” ที่โครงสร้างเป็นไม้ไผ่ และใช้ “ตรน” แขนงลูกกระสวย ผ้าที่ทอในระยะแรกนั้นจะเป็นแบบเรียบ ๆ ไม่มีลวดลาย ระยะเวลาได้มีการปลูกฝ้ายเพื่อนำมาทอผ้าและย้อมด้วย สีสรรมาและมีการทอเป็นลายดอกชนิดต่าง ๆ ในเวลาต่อมา เช่น "ลายก้านแย่ง" ชื่อเดิมคือ “ลายคอนกเขา” ซึ่งเป็นลายที่สวยงามที่สุด และเมื่อปี พ.ศ. 2375 ชาวบ้านเกาะยอได้นำผ้าเกาะยอขึ้นถวายพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้รับพระราชทานชื่อใหม่ว่า “ลายราชวัตร” แปลว่า “กิจวัตรหรือการกระทำ” ผลิตภัณฑ์ผ้าทอเกาะยอ มีการสั่งสอน สืบทอดต่อกันภายในครัวเรือนเรื่อยมา เป็นเวลาหลายร้อยปี จนปรากฏว่ามีเพลงกล่อมเด็กเก่าแก่หลายบท ที่แสดงให้เห็นถึงค่านิยมและวัฒนธรรมการทอผ้าของชาวเกาะยอซึ่งผู้เฒ่าผู้แก่บนเกาะเล่าว่า ได้ฟังเพลงกล่อมเด็กเหล่านั้นมาจากยายอีกต่อ นอกจากนั้นยังมีปริศนาคำทายเกี่ยวกับเครื่องมือทอผ้าด้วย กลุ่มผ้าทอเกาะยอ กลุ่มผ้าทอเกาะยอมีการเริ่มต้นขึ้นเมื่อปี 2539 โดยมีการติดต่อกับหน่วยงานราชการ คือ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสงขลา และได้รับเงินทุนจำนวนหนึ่งมาจัดตั้งกลุ่ม กลุ่มผ้าทอมีการพัฒนาเรื่อยมา จนกระทั่งเมื่อปี 2541 ได้จัดตั้งกลุ่ม ในนามว่า “กลุ่มราชวัตร พัฒนาผ้าทอเกาะยอ” มีสมาชิกเริ่มแรก 14 คน วัตถุประสงค์ของกลุ่ม คือ เพื่อพัฒนาอาชีพของชาวตำบลเกาะยอ คือการทอผ้าเกาะยอ และเพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น จากการรวมกลุ่มครั้งแรกจึงได้กู้เงินมาเป็นทุนในการซื้อเส้นใยที่มีหน่วยงาน “ชมรมแสงส่อง

หล้า” มาให้ความช่วยเหลือในเรื่องการต่อเติมอาคารและได้นำเรื่องกลุ่มอาชีพไปเสนอสำนักพระราชวัง และต่อมาในปี 2543 จึงได้รับพระราชทานชื่อกลุ่ม ระหว่างกลุ่มราชวัลต์ และกลุ่มแสงส่องหล้าจึงรวมเรียกชื่อว่า “กลุ่มราชวัลต์แสงส่องหล้า” เป็นต้นมา ปัจจุบัน ผ้าทอเกาะยอหรือ ผ้าเกาะยอ เป็นผ้าทอพื้นเมืองของตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นผ้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลา ที่มีความประณีตและสีสันทที่สวยงาม โดยมีการทอยกดอกที่มีลวดลายอ่อนนุ่ม ถือเป็นสัญลักษณ์หัตถกรรมพื้นบ้านของภาคใต้และยังเป็นสุดยอดผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP ปี 2549 การทอผ้าเกาะยอ นอกจากมีจุดประสงค์หลักคือทอผ้าเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยเป็นหลักทั้งเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน และใช้ในโอกาสพิเศษโดยตรงแล้ว ยังมีการทอผ้าเพื่อประโยชน์ทางด้านจิตใจอีกด้วยผ้าเกาะยอมีขายทั่วไปในตลาดเกาะยอและตลาดใกล้เคียง ชาวบ้านทอผ้าเกาะยอขายเป็นหลา ในอดีตคิดราคาหลาละ 45-85 บาท ปัจจุบันผ้าเกาะยอมีราคาขายอยู่ที่หลาละ 150-200 บาท ขึ้นอยู่กับคุณภาพและลวดลายของผ้า การซื้อขายโดยมากจะเรียกว่าซื้อขายเป็นถุง (1 ถุง = 2 หลา) กล่าวคือ ผ้าเกาะยอ 1 ถุง สามารถนำไปทำเป็นผ้านุ่งได้ 1 ถุงหรือตัดกระโปรงได้ 1 ตัว ถ้าสุภาพสตรีจะตัดชุด 1 ชุด ก็ต้องใช้ผ้า 2 ถุงหรือ 4 หลา เป็นต้น ปัจจุบันมีการนำผ้าเกาะยอมาประยุกต์ใช้เป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ นอกจากใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม อาทิ เช่น เนคไทด์ ผ้าเช็ดหน้า ดอกไม้ผ้าเกาะยอ ปกแฟ้มเอกสาร ก่องทิชชู ปลอกหมอน กรอบรูปและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ออกจำหน่ายในร้านขายสินค้าพื้นเมือง ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนได้อย่างงดงาม จากการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ มีตัวอย่างรูปแบบชิ้นงานดังนี้

ภาพที่ 1: กระเป๋าใส่กระดาษทิชชู

ภาพที่ 2: กระเป๋าตังค์และกระเป๋าเครื่องเขียน

ภาพที่ 3: กระเป๋าสะพาย

ภาพที่ 4: ผ้าพันคอและผ้าตัดชุด

ภาพที่ 5: กล่องใส่กระดาดาชูชู

ภาพที่ 6: กล่องใส่ซอง

ภาพที่ 7: พวงกุญแจ

2.1.2 ลวดลายผ้าพื้นเมืองเกาะยอ

การทอผ้าให้เป็นลวดลายต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับการเก็บตะกอ โดยช่างทอผ้าจะเป็นผู้จัดเส้นด้ายยืนให้เป็นกลุ่มตามลักษณะ ของลาย แล้วเริ่มค้นด้าย สอดพันหวี ขณะทอผ้าก็จะเก็บตะกอ และพุ่งด้ายสีต่าง ๆ ตามกำหนดของลักษณะลายแต่ละลาย ซึ่งผ้าเกาะยอได้รับการยอมรับว่าเป็นผ้าที่มีลายต่าง ๆ สวยงามและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ผ้าเกาะยอบางลายช่างทอจะคิดหาวิธีสอดเส้นด้ายสีต่าง ๆ สลับกันไป บางวิธีก็จับผูกมัดกันเป็นช่อง ๆ หรืออาจยกเส้นด้ายที่ทอเป็นระยะ ๆ ทำให้เกิดเป็นลายผ้า ที่สวยงามได้เช่นเดียวกัน แต่ทั้งนี้ช่างทอหรือผู้คิดค้นลายจะต้องจดจำลายที่ตนคิดประดิษฐ์ขึ้นมาและถ่ายทอดวิธีการทอให้ช่าง ทอให้ได้แม้ว่าแต่ละลายจะมีความยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งแสดงถึงศิลปะแห่งภูมิปัญญาและความสามารถ ของชาวเกาะยออย่างแท้จริง ในสมัยก่อนชาวบ้านเกาะยอทอผ้าโดยไม่ทราบชื่อลาย แต่อาศัยเรียกกันง่าย ๆ และจดจำต่อกันมาตามบรรพบุรุษ และตั้งชื่อ ตามผู้คิดลายขึ้นมา เช่น ลายโกเอี่ยม บางครั้งมีการทอตัดแปลงเป็นลวดลายที่แปลกออกไป และเรียกชื่อลายตามลักษณะ ตามธรรมชาติที่ได้พบเห็น เช่น ลายที่เกี่ยวกับพรรณไม้ ได้แก่ ดอกรสสุคนธ์ ดอกพิกุล ลายดอกขี้ไก่หรือดอกพกากรอง บ้างก็เรียกตาม ลวดลายของชนนิก ได้แก่ ลายคอนกเขา ซึ่งช่างทอได้ทอเลียนแบบชนนิกที่มีความสวยงาม ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นลายก้านแย่ง และเมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 เสด็จประทับ ณ จังหวัดสงขลา ชาวบ้านได้ นำผ้าเกาะยอลายก้านแย่ง ขึ้นถวาย ซึ่งพระองค์ทรงพอพระทัยมาก จึงพระราชทานนามว่า ลายราชวัลต์ ซึ่งเป็นลายที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน โดยลายผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอสามารถจำแนกได้ 2 แบบ คือ

1. ลายผ้าเกาะยอแบบดั้งเดิม เช่น ลายพญาครุฑ ลายหน้านาง ลายดอก โบตัน ลาย ตับเต่า ลายครุฑล้อม ลายดอกกรัก ลายเข็มทอง และลายเทพพนม ซึ่งเป็น ลายโบราณที่ทอแบบสืบทอดสองตะกอซึ่งปัจจุบันหาช่างทอแบบสืบทอดสองตะกอไม่ได้อีกแล้ว ลายคดกริช ลายราชวัตร ลายราชวัตร ก้านแย่ง ลายดอกพยอม ลายข้าวหลามตัด ลายโกเอี่ยมหรือลายสมุก ลายตะเคียน และลายลูกแก้ว

2. ลายผ้าเกาะยอแบบปัจจุบัน เช่น ลายลูกโซ่ ลายสี่เหลี่ยม ลายดอกมุก ลาย ดอกจันทน์ ลายลูกหวาย ลายบุหงา ลายดอกโคม ลายลูกสน ลายดอกพิกุล ลายสตางค์ ลายดอก ขวนชม นอกจากนั้น ยังมีผ้าเกาะยอบางลายที่คิดค้นขึ้นมาใหม่ เช่น ลายเครือวัลย์และลายทะเลทิพย์ ซึ่งคิดค้นขึ้นมาเพื่อเนื่องในโอกาสพิเศษที่ทางจังหวัดสงขลาได้จัดงานแสงสี เสียงขึ้นในงานทะเลทิพย์ ซึ่งใช้สถาบันทักษิณคดีศึกษาเป็นสถานที่ในการจัดงาน ผ้าเกาะยอลวดลายเหล่านี้บางผืนบางลายได้ เก็บรวบรวมไว้ที่สถาบันทักษิณคดีศึกษา ตำบลเกาะยอ

2.1.3 ประโยชน์และคุณค่าของผ้าทอเกาะยอ

การทอผ้าเกาะยอนอกจากมีจุดประสงค์หลักคือทอผ้าเพื่อประโยชน์ในการใช้ สอยเป็นหลักทั้งใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ในโอกาสพิเศษโดยตรงแล้ว ยังมีการทอผ้าเพื่อประโยชน์ ทางด้านจิตใจอีกด้วย ผ้าเกาะยอมีขายทั่วไปในตลาดเกาะยอและตลาดใกล้เคียง ชาวบ้านทอผ้าเกาะ ยอ ขายเป็นหลา ในอดีตคิดราคาหลาละ 45-85 บาท ปัจจุบันผ้าเกาะยอมีราคาขายอยู่ที่หลาละ 150- 400 บาท ขึ้นอยู่กับคุณภาพและลวดลายของผ้า การซื้อขายโดยมากจะเรียกว่าซื้อขาย เป็นถุง (1 ถุง = 2 หลา) กล่าวคือ ผ้าเกาะยอ 1 ถุง สามารถนำไปทำเป็นผ้านุ่งได้ 1 ถุงหรือตัด กระโปรงได้ 1 ตัว ถ้าสุภาพสตรีจะตัดชุด 1 ชุด ก็ต้องใช้ผ้า 2 ถุงหรือ 4 หลา เป็นต้น และปัจจุบันมี การนำผ้าเกาะยอมาประยุกต์ใช้เป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ นอกจากใช้เป็น เครื่องนุ่งห่ม อาทิ เช่น เนคไทด์ ผ้าเช็ดหน้า ดอกไม้ผ้าเกาะยอ ปกแฟ้มเอกสาร กลองทิชชู ปลอกหมอน กรอบรูปและผลิตภัณฑ์อื่นๆ ออกจำหน่ายในร้านขายสินค้าพื้นเมือง ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนได้อย่างงดงาม

2.1.4 กลุ่มทอผ้าร่มไทร

กลุ่มทอผ้าร่มไทร เป็นกลุ่มทอผ้าเกาะยอในจังหวัดสงขลา ซึ่งก่อตั้งขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2545 ซึ่งสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ สาขาจังหวัด สงขลา โดยมีนางประณีต ดิษยะศริน นายกสมาคมฯ (ในสมัยนั้น) ได้สนับสนุนให้นายกรั่ม สินธุ์รัตน์ ทำการรวบรวมสมาชิกผู้สนใจในการทอผ้า เพื่อก่อตั้งเป็นกลุ่มทอผ้าร่มไทร ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และ เผยแพร่ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าเกาะยอ โดยมีนายกรั่ม สินธุ์รัตน์ เป็นที่ปรึกษา และนางสาวจงกลณี สุวรรณพรรค เป็นประธานกลุ่ม ได้มีการถ่ายทอดความรู้ ในเรื่องการทอผ้าด้วยกี่กระตุกให้กับสมาชิก และผู้สนใจ ซึ่งกลุ่มร่มไทรมีการทอผ้าลายดั้งเดิมของผ้าทอเกาะยอและยังมีการพัฒนาลายผ้าทอเกาะ ยอ โดยร่วมกับนักวิจัยนักวิชาการจากสถาบันต่างๆ ออกแบบลายใหม่ ๆ เช่น ลายเกล็ดปลาซี้ด โดย ให้ชื่อตามชื่อปลาในทะเลสาบสงขลา ลายเกล็ดปลาซี้ด จึงถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผ้าทอเกาะยอ ของกลุ่มร่มไทร ปัจจุบันผ้าทอเกาะยอได้รับความนิยมทั้งจากชาวไทยและชาวต่างประเทศอย่าง แพร่หลาย อีกทั้งยังมีผู้ให้ความสนใจมาศึกษาเรียนรู้การทอผ้าเกาะยออย่างต่อเนื่อง โดยมีนายกรั่ม

สินธุ์รัตน์ เป็นครูผู้ถ่ายทอด นับว่าท่านเป็นผู้อนุรักษ์ผู้สร้างสรรค์และสืบสานภูมิปัญญาผ้าทอเกาะยอ อีกท่านหนึ่งที่สำคัญยิ่ง

ปัจจุบัน กลุ่มทอผ้าร่มไทร มี นางสาวมณา สินธุ์รัตน์ เป็น ประธานและฝ่ายการตลาดศูนย์เรียนรู้ทอผ้าเกาะยอ มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาผ้าทอของกลุ่มในอนาคต โดยการเพิ่มคุณค่า และมูลค่าให้กับผ้า ซึ่งจากที่ได้ราคาหลาละ 100-200 บาท อาจจะได้ถึง500-1,000 บาท และทาง กลุ่มมีการเพิ่มช่องทางการขายผ่านโซเชียลมีเดีย ซึ่งได้ผลตอบรับดี สามารถขายผ้าและสินค้าได้หมด และมีออเดอร์สั่งมาเรื่อย ๆ และไม่ห่วงเรื่องอนาคตเพราะยังมีคนกลุ่มหนึ่งที่รักในวิชาชีพ หวงแหน ภูมิปัญญา และรักในศิลปะของผ้าทอเกาะยอ

2.2 ผลผลิตของขวัญของที่ระลึก: งานประดิษฐ์จากผ้า

2.2.1 ความหมายของผลผลิตงานประดิษฐ์

ผลผลิต หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์ค้นคว้า ออกแบบประดิษฐ์ขึ้น เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต

งานประดิษฐ์ หมายถึง การนำเอาวัสดุต่างๆ มาทำเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อประโยชน์ใช้สอยด้านต่าง ๆ เช่น เป็นของเล่น ของใช้ หรือเพื่อความสวยงาม

ผลผลิตงานประดิษฐ์และงานหัตถกรรม

ผลผลิตชนิดนี้ในประเทศไทยมีมากมาย เพราะคนไทยเราเป็นชนชาติที่มีฝีมือทางศิลปะ และมีความคิดสร้างสรรค์สูงจึงมีการประดิษฐ์ของขวัญ ของที่ระลึก ประเภทนี้มาช้านาน ต่อมาได้นำมาดัดแปลง ประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัย ทำให้ได้ชิ้นงานที่มีคุณค่า มีประโยชน์ สวยงาม เหมาะแก่การนำมาเป็นของขวัญ ของที่ระลึก และยังเป็นการส่งเสริมสินค้าไทย ไม่เพียงแต่คนไทยเท่านั้นที่ชื่นชม ชาวต่างชาติก็นิยมสินค้างานประดิษฐ์ และงานหัตถกรรมของไทยเป็นอย่างมาก คนไทยผลิตสินค้าของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว และของส่งออกทำเป็นของขวัญรายได้ให้กับประชาชน และประเทศชาติเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นงานฝีมือ ประเภท เย็บ ปัก ถัก ร้อย เช่น ผ้าไหม ผ้าฝ้ายทอ ก็เป็นของขวัญ ของที่ระลึกที่มีคุณค่า เพราะมีศิลปะและความประณีต

ผลผลิตงานประดิษฐ์และงานหัตถกรรมอื่นๆ ที่ควรค่าแก่การเป็นของขวัญ เช่น ผลผลิตจากกระดาษสา ผลผลิตไม้ ผลผลิตงานตกแต่งกระจก แก้ว ผลผลิตงานเพ้นท์ระบายสี ผลผลิตจักสาน ผลผลิตจากงานเครื่องปั้นดินเผา

2.2.2 ลักษณะและประเภทของงานประดิษฐ์

ลักษณะของงานประดิษฐ์

1. งานประดิษฐ์ทั่วไป เป็นงานที่บุคคลสร้างขึ้นมาจากความคิดของตนเองโดยอาศัยการเรียนรู้จากสิ่งรอบๆ ตัว นำมาดัดแปลง หรือเรียนรู้จากตำรา เช่น การประดิษฐ์ของใช้จากเศษวัสดุ

การประดิษฐ์ดอกไม้

2. งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย เป็นงานที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษในครอบครัวหรือท้องถิ่น หรือทำขึ้นเพื่อใช้งานเทศกาลเฉพาะอย่าง เช่น มาลัย บายศรี งานแกะสลัก

ประเภทของงานประดิษฐ์

งานประดิษฐ์ต่างๆ สามารถเลือกทำได้ตามความต้องการและประโยชน์ใช้สอย ซึ่งอาจแบ่งประเภทของงานประดิษฐ์ตามโอกาสใช้สอยดังนี้

1. ประเภทใช้เป็นของเล่น เป็นของเล่นที่ผู้ใหญ่ในครอบครัวทำให้ลูกหลานเล่นเพื่อความเพลิดเพลิน เช่น งานปั้นดินเป็นสัตว์ สิ่งของ งานจักสานใบลานเป็นโมบาย งานพับกระดาษ
2. ประเภทของใช้ ทำขึ้นเพื่อเป็นของใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การสานกระบุง ตะกร้า การทำเครื่องใช้จากดินเผา จากผ้าและเศษวัสดุ
3. ประเภทงานตกแต่ง ใช้ตกแต่งสถานที่ บ้านเรือนให้สวยงาม เช่น งานแกะสลักไม้ การทำกรอบรูป ดอกไม้ประดิษฐ์
4. ประเภทเครื่องใช้ในงานพิธี ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ในงานเทศกาลหรือประเพณีต่างๆ เช่น การทำกระทงลอย ทำพานพุ่ม มาลัย บายศรี

2.2.3 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์

การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ชิ้นงานต้องเลือกให้เหมาะสมจึงจะได้งานออกมามีคุณภาพ สวยงาม รวมทั้งต้องดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องใช้เหล่านี้ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ตลอดเวลา และสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1. ประเภทของเล่น: วัสดุที่ใช้ เช่น กระดาษ ใบลาน ผ้า เชือก พลาสติก กระจปอง และอุปกรณ์ที่ใช้ เช่น กรรไกร เข็ม ด้าย กาว มีด ตะปู ค้อน แปรงทาสี
2. ประเภทของใช้: วัสดุที่ใช้ เช่น กระดาษ ไม้ โลหะ ดิน ผ้า และอุปกรณ์ที่ใช้ เช่น เลื่อย สี จักรเย็บผ้า กรรไกร เครื่องขัด เจาะ
3. ประเภทของตกแต่ง: วัสดุที่ใช้ เช่น เปลือกหอย ผ้า กระจก กระดาษ ดินเผา และอุปกรณ์ เช่น เลื่อย ค้อน มีด กรรไกร สี แปรงทาสี เครื่องตอก
4. ประเภทเครื่องใช้ในงานพิธี: วัสดุที่ใช้ เช่น ใบตอง ดอกไม้สด ใบเตย ผ้า ริบบิ้น และอุปกรณ์ที่ใช้ เช่น เข็มเย็บผ้า เข็มร้อยมาลัย คีม คัน เข็มหมุด

การเลือกใช้และบำรุงรักษาอุปกรณ์ มีหลักการดังนี้

1. ควรเลือกใช้ให้ถูกประเภทของวัสดุและอุปกรณ์
2. ควรศึกษาวิธีการใช้ก่อนลงมือใช้
3. เมื่อใช้แล้วเก็บไว้ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
4. ซ่อมแซมเครื่องมือที่ชำรุดให้พร้อมใช้เสมอ

2.2.4 ประโยชน์ของงานประดิษฐ์

1. การใช้สอย งานประดิษฐ์ที่สร้างขึ้นทุกชิ้นส่วน มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การนำไปใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ

2. การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การใช้เวลาว่างในการทำงานประดิษฐ์จะทำให้เกิดนิสัยรักการทำงาน ขยัน อดทน และมองเห็นคุณค่าของงาน
3. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การทำงานประดิษฐ์อย่างสม่ำเสมอจะทำให้เกิดความคิดในการพัฒนา ปรับปรุงและตัดแปลงชิ้นงาน ทำให้ได้ชิ้นงานที่มีความแปลกใหม่ และประณีตที่เกิดจากความชำนาญ
4. เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เมื่อประดิษฐ์ผลงานได้สำเร็จ และนำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์
5. เพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ที่ประณีต สวยงาม มีความแปลกใหม่ เป็นที่ชื่นชมและสนใจแก่ผู้พบเห็น สามารถเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

2.2.5 หลักการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์งานประดิษฐ์

การสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้ประดิษฐ์จะต้องมีนิสัยรักการทำงาน ขยัน อดทน และมองเห็นคุณค่าของงานประดิษฐ์ โดยยึดหลักการดังนี้

1. หมั่นศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ และเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ การจะสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ให้สวยงามแปลกใหม่จะต้องหมั่นศึกษา ค้นคว้า เช่น ศึกษาจากนวัตกรรมที่ผู้เขียนสร้างขึ้นเป็นพื้นฐาน และศึกษาจากวารสาร นิตยสารประเภทงานฝีมือหรืองานประดิษฐ์ และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่

2. หมั่นพัฒนาทักษะฝีมือ การทำงานประดิษฐ์ด้วยความมุ่งมั่น หมั่นฝึกฝนฝีมือ และประสบการณ์ในการทำงาน จะทำให้เกิดความชำนาญ เมื่อประดิษฐ์ชิ้นงานออกมาก็จะได้ชิ้นงานที่มีคุณภาพและสวยงามประณีต และเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้พบเห็น

ปัจจุบันผลิตภัณฑ์งานประดิษฐ์จากวัสดุต่าง ๆ เป็นสินค้าที่เป็นที่นิยมทั้งของชาวไทย และชาวต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นของใช้หรือของที่ระลึก ที่มีรูปร่างลักษณะแตกต่างกันออกไป ผลิตภัณฑ์บางชนิดแสดงถึงเอกลักษณ์ของชนในชาติ บางชนิดก็เน้นในเรื่องการออกแบบรูปทรงให้สวยงามและเหมาะสมกับประโยชน์ในการใช้สอย ทั้งนี้มีหลักสำคัญอยู่ที่ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบและการเลือกวัสดุให้เหมาะสม

2.2.6 ผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้า

ลักษณะของสินค้าที่ระลึก

สินค้าที่ระลึก หมายถึง สิ่งของต่างๆที่เป็นเอกลักษณ์ของเมือง ของประเทศต่างๆ และมีความดึงดูดใจนักท่องเที่ยวในการซื้อ และนำผลิตผลนั้นๆ กลับไปยังภูมิลำเนาของตน เพื่อ

วัตถุประสงค์ต่างๆ อาจจะเป็นของที่ระลึก เพื่อเป็นของฝาก หรือเพื่อใช้สอย ลักษณะของสินค้าที่ระลึก มีดังนี้ (<http://www.saengdao.com>)

1. เป็นสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น
2. เป็นสินค้าหายาก มีการผลิต และมีวัตถุดิบในท้องถิ่น
3. เป็นสินค้าน่าราคาถูก
4. มีความดึงดูดใจในการออกแบบผลิตภัณฑ์ การตกแต่ง ลวดลาย สี สัน
5. เป็นสินค้าที่ซื้อได้ง่าย สะดวกซื้อ มีวางขายตามจุดต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
6. มีรูปร่างและน้ำหนักไม่เป็นอุปสรรคต่อการขนส่ง
7. เป็นสินค้าที่ใช้วัสดุ แรงงานในท้องถิ่นนั้น
8. มีการแสดงขั้นตอน วิธีการทำให้นักท่องเที่ยวได้ชม หรือได้ทดลองทำ เป็นการสร้างความประทับใจและเห็นคุณค่าของสินค้านั้นๆ

ประเภทของขวัญ ของที่ระลึก

ของที่ระลึกกำเนิดขึ้นได้หลายโอกาส และหลายเวลา หลายสถานการณ์ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้จัดสร้างของที่ระลึกว่าจะประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ในโอกาสใด เวลาหรือสถานการณ์ใดสนองความต้องการของผู้ซื้อกลุ่มใดแล้วกำหนดรูปแบบของที่ระลึกนั้นออกมา ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของที่ระลึกได้ดังนี้

1. ของที่ระลึกที่สร้างขึ้นเพื่อจำหน่าย ณ สถานที่สำคัญ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นของที่ระลึกสำหรับผู้มาเยี่ยมชม

ของที่ระลึกประเภทนี้ มีจุดมุ่งหมายในการจัดสร้างที่ชัดเจน คือ ประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว หรือผู้ที่ผ่านมาเยี่ยมชม สถานที่หรือท้องถิ่นนั้น ดังนั้นของที่จัดทำขึ้นจะมีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น ซึ่งอาจเกิดจากค่านิยม ประเพณีดั้งเดิมที่เป็นมรดกทางปัญญาสืบทอดกันมานานตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ แล้วเมื่อเวลาผ่านไปได้มีการประยุกต์รูปแบบ และวิธีการทำหรือกระบวนการผลิตให้ทันสมัยขึ้นตามลำดับ แต่ก็ยังคงรักษาเอกลักษณ์ที่แสดงให้เห็นว่าเป็นของที่ผลิตขึ้นในท้องถิ่นนั้นๆ อาจทำมานานจนเป็นที่รู้จักและยอมรับกันทั่วไป เช่น การทอเสื่อของจังหวัดจันทบุรี ที่รู้จักกันในชื่อว่า เสื่อจันทบูร ที่ทำกันมานานในหมู่ชาวบ้าน ซึ่งใช้เวลาว่างจากการทำไร่ ทำสวนที่เป็นอาชีพหลัก ต่อมาคุณภาพของสินค้าเป็นที่นิยมและยอมรับ มีการปรับปรุงเรื่องสี ซึ่งเดิมคือสีกกจากธรรมชาติ มาเป็นการตกแต่งสีสันด้วยการย้อมต้นกกเป็นสีต่างๆ แล้วจึงนำมาทอจากรูปแบบเดิม เป็นเสื่อที่เปลี่ยนมาเป็นเครื่องใช้อื่นๆ เช่น ที่รองจาน รองแก้ว กล่องใส่เครื่องประดับ กล่องทิชชู รวมถึงกระเป๋า มีการบรรจุหรือหีบห่อที่สวยงามดึงดูดความสนใจแก่ผู้พบเห็น กลายเป็นสินค้าที่ผู้ไปเยี่ยมชมจังหวัดนี้ต้องหาซื้อติดไม้ติดมือกลับมาเพื่อใช้สอย ตกแต่งบ้านหรือฝากญาติมิตร ลักษณะการผลิตที่ทำกันจากช่วงในเวลาที่ว่างจากงานทำสวน ทำไร่ ได้เปลี่ยนไปกลายเป็นอาชีพหลัก

ที่สร้างรายได้สูง และทำกันเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน ในปัจจุบันสื่อกระจุกของภาคใต้ที่จังหวัดพัทลุงก็เช่นกัน มีการพัฒนาในรูปแบบในแนวทางเดียวกันกับสื่อจันทบูร รวมถึงตัวอย่างของที่ระลึกอีกชนิดหนึ่งที่น่าจับตามอง คือ เครื่องเงิน ซึ่งรู้จักกันดีว่ามีต้นกำเนิดอยู่ทางภาคเหนือของไทย ซึ่งทำกันมาช้านานด้วยการนำวัสดุที่มีมากในท้องถิ่น คือ ต้นไม้ นำมาทำเป็นเส้นขดเป็นภาชนะรูปแบบต่างๆ ตามความต้องการ เช่น แจกัน ตะกร้า กระบุง กระจาด ชัน พานแล้วแต่จะออกแบบแล้วนำไปเคลือบแข็ง วาดลวดลาย และสีสันทันเป็นเอกลักษณ์ ศิลปะประจำถิ่น จนเป็นที่นิยมแก่ผู้มาเยือน มีการซื้อไปตกแต่งบ้านเรือนและฝากญาติมิตร ไม่เพียงแต่คนไทยเท่านั้น ชาวต่างชาติที่เป็นนักท่องเที่ยวก็นิยมชมชอบในงานประเภนี้มาก จนกลายเป็นสินค้าออกที่ทำรายได้มากมายและทำชื่อเสียงให้กับประเทศชาติ มียอดสั่งเข้าเป็นจำนวนมาก และได้มีการพัฒนารูปแบบ ให้น่าสนใจ มีประโยชน์ใช้สอยมากขึ้น เช่น มีการนำกระจุกมาประดับตกแต่ง ลงสี ปิดทอง เดินเส้นทองให้สวยงามขึ้น รูปแบบก็หลากหลายมากขึ้นตามความต้องการของผู้ซื้อ วิธีการผลิตที่เคยทำกันแบบงานหัตถกรรมในครัวเรือนหรือยามว่างจากฤดูกาลเก็บเกี่ยว กลายเป็นงานอุตสาหกรรมและทำเป็นอาชีพหลัก เป็นสินค้าส่งออกต่างประเทศ

นอกจากนี้ยังมีงานลักษณะนี้อีก เช่น งานสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ หรือเครื่องจักรสานของจังหวัดชลบุรี อำเภอนนทบุรี มีทั้งทำเป็นเครื่องใช้ ภาชนะ ของตกแต่งบ้านชนิดต่างๆ มากมาย มีเอกลักษณ์ สีสันทันและรูปแบบเฉพาะตัว โดยเป็นไม้ไผ่ย้อมสีสดใสหรือเคลือบแลคเกอร์

งานเย็บปัก ฝีมือของชาวไทยภูเขา ทางภาคเหนือของไทย ซึ่งเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวที่ไปเยี่ยมเยือนทั้งรูปแบบดั้งเดิมที่เป็นแบบ และลวดลาย สีสันทันของชาวเขาโดยเฉพาะ และแบบประยุกต์ที่ปรับเปลี่ยนวัสดุ สีสันทันและรูปแบบใหม่ แต่ใช้เทคนิควิธีการของของศิลปะแบบเดิมซึ่งน่าสนใจมากสำหรับผู้พบเห็น

งานเครื่องประดับมุกทางภาคใต้ ซึ่งมีหอยมุกในทะเลเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีมากทางภาคใต้ แถวจังหวัดภูเก็ต กระบี่ ที่มีการนำเปลือกหอยมุกมาประดับตกแต่ง เป็นเครื่องใช้ชนิดต่างๆ ซึ่งเป็นงานศิลปะประยุกต์ที่สวยงาม มีคุณค่ามากมายหลายรูปแบบ เป็นของที่ระลึกที่ผู้แวะมาเยี่ยมเยือนท้องถิ่นนั้นอดที่จะซื้อมาใช้สอยกัน นอกจากประโยชน์ใช้สอยและความสวยงามแล้วยังเป็นการสร้างงาน และสร้างอาชีพให้กับประชาชนอีกด้วย งานด้านนี้ปัจจุบันเป็นสินค้าส่งออกไปยังต่างประเทศโดยรูปแบบเปลี่ยนไปตามความต้องการของผู้ซื้อ และแฟชั่นตามยุคสมัย

งานเครื่องเซรามิค (Ceramic) เขียนทองลงยาหรือเครื่องเบญจรงค์ เป็นของที่ระลึกที่มีคุณค่าทางศิลปะสูง รวมถึงเทคนิควิธีการที่ละเอียด ซับซ้อน ประณีต และสวยงามมาก เป็นของที่ระลึกที่มีคุณค่า เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวและนักสะสม ประเภทอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติ แต่ดั้งเดิมทำเป็นภาชนะชนิดต่างๆ ที่นิยมมีไว้เป็นเครื่องประดับมากกว่านำมาใช้งานจริง เนื่องจากมีราคาสูงมาก ต่อมาได้นำมาย่อส่วนเพื่อลดต้นทุนการผลิตและราคาจำหน่าย ต้นทุนการผลิตต่ำลงมีจำหน่ายทั้งชุด

และเป็นชิ้นเดียว ซึ่งนอกจากเป็นของที่ระลึกแล้วอาจนำมาเป็นของแจกที่เรียกว่า “ของชำร่วย” ได้อีกด้วย

2. ของที่ระลึกที่จัดขึ้นเพื่อจำหน่าย ในโอกาสพิเศษ วันสำคัญ หรืองานฉลองที่สำคัญ หรือเป็นของประจำองค์กร สถาบันต่างๆ

ของที่ระลึกประเภทนี้มิได้ทำขึ้นเป็นประจำแต่จะทำเฉพาะช่วงเวลา และบางโอกาสเท่านั้นจึงมีคุณค่าแก่การสะสมค่อนข้างมาก และเมื่อจำหน่ายหมดรุ่นก็จะกลายเป็นของหายาก และมีมูลค่าสูงกว่าราคาเดิมของของสิ่งนั้น ของที่ระลึกประเภทนี้ ได้แก่ เหรียญต่างๆ เช่น เหรียญที่ระลึกเอเชียนเกมส์ ซีเกมส์ ฟุตบอลโลก ซึ่งจัดทำเพื่อระลึกถึงการแข่งขันกีฬาครั้งสำคัญ นั้นหรือเหรียญมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ ของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ นอกจากประเภทเหรียญต่างๆ ก็ยังมีรูปแบบอื่นๆ อาจเป็นของใช้นาฬิกา แก้วน้ำ พิมพ์ลายสัญลักษณ์ วัน เดือน ปี ที่มีการจัดกิจกรรมเหล่านั้นติดไว้บนของที่ระลึก เพื่อเป็นการเตือนความทรงจำ และเป็นของที่มีคนนิยมชมชอบที่จะเก็บไว้เป็นของที่ระลึกต่อไป

บริษัท ห้างร้าน องค์กร สถาบันต่างๆ ก็มีการผลิตของที่ระลึกประเภทนี้ออกมาจำหน่ายให้กับคนในองค์กร นักศึกษา ผู้ที่สนใจ หรืออาจผลิตเพื่อแจกลูกค้า หรือเป็นของขวัญให้กับลูกค้ารายใหญ่ และผู้ที่มีอุปการคุณแก่บริษัท ห้างร้านนั้นๆ โดยมีการสั่งผลิตเป็นรุ่นๆ แต่ต่างกันไปตามปี เช่น ธนาคารใหญ่ๆ จะมีของที่ระลึกประเภทนี้พิมพ์อักษร เครื่องหมาย ปี พ.ศ. ที่ผลิตของที่ระลึก เช่น นาฬิกา กระเป๋า แก้วน้ำ ร่ม พัด แฟ้ม เป็นต้น เช่นเดียวกับสถาบันการศึกษา ก็มีการผลิตของที่ระลึก เช่น สติกเกอร์ ธงสถาบัน เสื้อพิมพ์สัญลักษณ์ อัลบั้มมีภาพปกสัญลักษณ์ของสถาบัน สมุด แก้วน้ำ ภาชนะ เครื่องใช้ต่างๆ มากมาย ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของสถาบัน ซึ่งอาจมีการผลิตในวันฉลองรับปริญญา ฉลองก่อตั้งสถาบัน หรือวันสำคัญของสถาบัน

3. ของที่ระลึกที่จัดขึ้นตามแฟชั่น สมัยนิยม ตามยุคตามสมัยเพื่อสนองความต้องการของผู้ซื้อที่มีความนิยมชมชอบในสิ่งนั้นๆ

ของที่ระลึกประเภทนี้เป็นของที่ปรับเปลี่ยนเร็วตามความนิยมของผู้ซื้อ ซึ่งเป็นตัวกำเนิดให้เกิดการผลิตงานสร้างสรรค์ขึ้น มักเกิดขึ้นช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เปลี่ยนรูปแบบออกไปเรื่อยๆ มักใช้เป็นของขวัญ ของฝากได้ด้วย หรือถ้าเป็นของใช้ก็เป็นของสวยงามน่าใช้ เช่น ตุ๊กการ์ตูนที่มีในภาพยนตร์ ซึ่งเป็นที่นิยมชมชอบของเด็กๆ หรือผู้คนหมู่มาก ซึ่งเป็นโปรดปรานในกลุ่มคนแต่ละกลุ่ม จะมีการผลิตของที่ระลึกที่มีรูปร่าง ลักษณะ ของบุคคลที่เป็นที่ชื่นชอบลงในเครื่องใช้ต่างๆ เช่น เสื้อผ้า นาฬิกา เพื่อเป็นที่ระลึกมีคุณค่าทางจิตใจต่อผู้ซื้อ หรือผู้สะสมอย่างยิ่ง และนับเป็นธุรกิจที่ทำรายได้ดีเยี่ยมธุรกิจหนึ่ง

ผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกที่ประดิษฐ์ขึ้นเอง

ผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ มีมากมายให้เลือกซื้อหาอย่างสะดวก แต่อย่างไรก็ดี การประดิษฐ์ของขวัญ ของที่ระลึกขึ้นด้วยตนเอง เพื่อให้คนที่เรารัก นับถือ ก็ยังเป็นสิ่งที่น่าสนใจจะเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจทั้งให้และผู้รับอย่างมาก และประทับใจว่าการซื้อ เพราะเป็นของขวัญ ของที่ระลึกที่เกิดจากงานฝีมือเกิดจากความตั้งใจและความพยายามขึ้น แม้จะไม่มีราคาที่สูงแต่ก็มีคุณค่า ผู้รับเองก็มีความสุข เห็นคุณค่าของของดังกล่าว และเป็นของที่ไม่มีซ้ำแบบใคร หรือมีขายทั่วไปใครๆ ก็ซื้อได้ มีคุณค่าในด้านศิลปะและงานฝีมือ เพราะงานประดิษฐ์ขึ้นเองมักเป็นงานฝีมือต่างๆ เช่น งานปั้น งานแกะสลัก งานเย็บปักถักร้อย งานไม้ งานพันท์ งานกระดาษ งานจักสาน งานประดิษฐ์ตุ๊กตา งานประดิษฐ์ของขวัญหรือของสวยงามอื่นๆ แล้วแต่ฝีมือของผู้ประดิษฐ์ว่าจะมีความถนัด หรือมีความสามารถที่จะประดิษฐ์ด้านไหน งานภาพวาดระบายสีซึ่งเป็นผลงานวาดของลูกที่มีให้พ่อแม่ ในวันเกิดหรือวันสำคัญต่างๆ นั้นมีค่ามากมายสำหรับผู้เป็นพ่อแม่ยิ่งกว่าของที่ลูกซื้อหาจากร้านเสียอีก นี่คือคุณค่าของขวัญ ของที่ระลึกที่ประดิษฐ์ขึ้นเอง ซึ่งน่าจะส่งเสริมให้มีการประดิษฐ์ขึ้น หรือถ้ามีฝีมือจะยึดเป็นอาชีพหลักผลิตของขวัญ ของที่ระลึกก็เป็นอาชีพที่ทำรายได้เลี้ยงตนเองได้อย่างดีอีกอาชีพหนึ่ง

นอกจากนี้ รัตนลักษณ์ ปัญจวุฒิพัฒน์ (2551) จัดประเภทผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม ตามความต้องการในกลุ่มผลิตภัณฑ์ โดยแบ่งดังนี้

1. กลุ่มผลิตภัณฑ์ผืนผ้าสำเร็จ มีการจัดจำหน่าย ลักษณะ ผ้าทอเป็นผืนยาวอาจใช้ตัดเย็บเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย หรือเครื่องใช้อื่น ๆ
2. กลุ่มผลิตภัณฑ์เสื้อผ้า เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคให้ความนิยมมากที่สุด มีรูปแบบต่าง ๆ ตามรสนิยมของผู้สวมใส่
3. กลุ่มผลิตเครื่องประกอบการแต่งกาย เป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ตกแต่งร่างกายเพื่อให้เข้ากันและสอดคล้องกับเสื้อผ้าที่สวมใส่ เครื่องประกอบการแต่งกายที่นิยมใช้ ได้แก่ สไบ ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าคาดเอว เนคไท ผ้าเช็ดหน้า กระเป๋า รองเท้า หมวก ยาม เป็นต้น
4. กลุ่มผลิตเครื่องประดับตกแต่งสถานที่ กลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ต้องการนำเสนอ ถึงเอกลักษณ์อันสวยงาม บรรยากาศโอ้อ่า หรรษา เช่น การจัดแต่งเป็นผ้า幔 ผ้าบังตา 幔 เพดาน โคมไฟ ผ้าปู ผ้าคลุมชุดตกแต่งโต๊ะอาหาร ตั่ง เตียง เป็นต้น
5. กลุ่มผลิตเครื่องประดับ สร้างสรรค์ให้โดดเด่น กลมกลืนกับชุดเสื้อผ้าที่สวมใส่ เช่น ต่างหู เข็มกลัดติดเสื้อ สร้อยคอ กีบ โบที่คาดผมบ้างก็มีรูปแบบของดอกไม้ ฝักผลไม้ ตัวสัตว์ รูปเรขาคณิตให้มีความแปลกตาของแต่ละรสนิยมของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์
6. กลุ่มผลิตของขวัญของที่ระลึก เทศกาลการให้ของขวัญของที่ระลึกของฝากมีมากมายหลากหลายไปตามประเพณีและวัฒนธรรมของชนในชาติต่าง ๆ เช่น เทศกาลปีใหม่

วันเกิด วันแต่งงาน วันอำลาอาลัย งานครบรอบอายุ งานเลี้ยงฉลอง งานเปิดกิจการ งานเปิดตัวสินค้า ของที่ระลึกมอบเพื่อแสดงความขอบคุณเป็นเครื่องแสดงถึงน้ำใจไมตรีต่อกัน บ้างก็ใช้เป็นสื่อการ แลกเปลี่ยนงานประดิษฐ์ ที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ หรือเอกลักษณ์ของกลุ่มชนชาติ ที่มีคุณค่าควร แก่การมอบให้ ได้แก่ ตุ๊กตาคน สัตว์ ผลไม้ กล้อง ของทิวชู ของแว่นตา กล้องใส่เครื่องประดับ ถู ขำร่วย กรอบรูป ภาพประดิษฐ์ และสมุดบันทึก เป็นต้น

คุณค่าของของที่ระลึก

มีคุณลักษณะที่อาจสังเกตได้ดังนี้

1. เป็นวัสดุท้องถิ่น ลักษณะเด่นของของที่ระลึกที่นับว่ามีความสำคัญอย่างหนึ่งคือ เรื่องวัสดุ ที่นำมาใช้ผลิต อาจจะเป็นเพราะความจำเป็นและเพื่อความสะดวก ทำให้ชาวบ้านต้องใช้วัสดุต่าง ๆ ที่มีอยู่โดยรอบตัวตามธรรมชาติ โดยปกติตามท้องถิ่นต่างๆ ก็มีวัสดุจำนวนมากมาตามธรรมชาติให้ เลือกลงใช้วัสดุนั้น มีทั้งคุณภาพดีและเลว และในบางท้องถิ่นก็จะมีวัสดุบางอย่างที่ดีเป็นพิเศษกว่า ท้องถิ่นอื่นด้วยเหตุนี้จึงพบว่าสิ่งของอย่างเดียวกันคุณภาพอาจจะแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น บาง ท้องถิ่นมีชื่อเสียงมากเป็นพิเศษ เพราะตั้งอยู่ในแหล่งวัตถุดิบที่มีคุณภาพดีและบางท้องถิ่นอาจจะไม่มี ผลิตเลย เนื่องจากขาดวัสดุชนิดนั้น แต่กลับไปมีวัสดุชนิดอื่น จึงได้ผลิตงานออกมาต่างแบบกันออกไป กล่าวอีกอย่างหนึ่งวัสดุในท้องถิ่นเป็นตัวกำหนดรูปแบบ วิธีการและชนิดศิลปกรรมพื้นบ้าน เพราะ โดยทั่วไปศิลปกรรมพื้นบ้านจะแตกต่างกันไปตามถิ่นกำเนิด เอกลักษณ์ของของที่ระลึกจึงมีลักษณะ เด่นเฉพาะตัวเป็นไปตามถิ่นกำเนิด แม้จะเป็นของสิ่งเดียวกัน เช่น เครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักรสาน ใน แต่ละภาคจะมีรูปลักษณะแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในด้านลวดลาย รูปทรง สิ่งของเครื่องใช้ บางอย่างก็เป็นของเฉพาะถิ่นทำขึ้นเท่านั้น เช่น

- ภาคเหนือทำเครื่องเงิน ทำร่ม การทำกระดาษสา การปักผ้า การแกะสลัก
- ภาคใต้ทำเครื่องถม การจักรสานด้วยย่านลิเภา
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทำแคน ทอผ้าไหมมัดหมี่ การทอผ้าซิด ปั้นเครื่องปั้นดินเผาที่ยัง ไม่เคลือบ
- ภาคกลางทำกระถาง โองม้งกร มีดอรัญญิก บาตรพระ หล่อพระ หม้อตาล ภาชนะดินเผา

เป็นต้น

ศิลปะเหล่านี้ ท้องถิ่นอื่นไม่มีทำหรือถ้ามีก็น้อยและไม่ค่อยมีชื่อเสียงเท่า ทั้งนี้เนื่องจากวัสดุที่ นำมาผลิตในท้องถิ่นนั้นมีจำนวนมาก คุณภาพดี สะดวกหาง่ายและราคาถูก เช่นการทำร่มด้วย กระดาษสา เป็นของพื้นบ้านที่ขึ้นชื่อของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากพื้นที่และภูมิอากาศ เหมาะแก่การปลูกต้นหม่อนสำหรับการเลี้ยงไหมและเครื่องปั้นดินเผาที่ด่านเกวียน จ. นครราชสีมา ก็ เช่นเดียวกัน พื้นที่แถบนั้นมีดินที่เหมาะสมแก่การนำมามีปั้นเครื่องใช้ เครื่องประดับ เครื่องจักรสานที่สาน ด้วยย่านลิเภาในภาคใต้ก็เช่นเดียวกัน ย่านลิเภาเป็นพืชที่ชอบอากาศชื้นและฝนตกชุก เป็นพืชที่ออก งามดีในภาคใต้เท่านั้น ชาวบ้านภาคใต้โดยเฉพาะที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงได้นำมาใช้ประโยชน์ โดยการผูกมัดของ ต่อมาก็้นำจักรสานทำเป็นเครื่องใช้ทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นตะกร้า กระบุง กระเป่า หมวก ฯลฯ สำหรับในภาคกลางชาวบ้านได้ใช้วัสดุในท้องถิ่นผลิตงานศิลปะพื้นบ้านหรือของพื้นบ้าน

ไม่ว่าจะเป็นเครื่องจักรสาน การปั้นโอ่งและกระถางลายมังกร หม้อตาล ภาชนะดินเผา นับได้ว่าวัสดุในท้องถิ่นเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่สำคัญอย่างยิ่ง

2. ไม่รู้มากในกฎเกณฑ์ ไม่ว่าจะเส้นทางความรู้ทางศิลปะมาเป็นการช่วยให้ชาวบ้านกล้าแสดงออก คือ แสดงความต้องการแท้ๆ ออกมาอย่างเปิดเผย แสดงอุปนิสัยใจคออันแท้จริงของผู้กระทำ และมาจากสังคมวัฒนธรรมที่ไม่มีในตำราเรียนของตนมาแต่กำเนิด หากชาวบ้านใช้ประสบการณ์การสังเกตเป็นครูสอนแล้วแก้ไขให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ดังนั้นชาวบ้านจะทำสิ่งนั้น ๆ ออกมาตามความรู้สึกนึกคิดอย่างง่ายๆ และถือเป็นการสืบทอดตามธรรมชาติ

3. มีความสวยงาม เมื่อสร้างสรรค์งานสิ่งใดย่อมต้องการทำให้งานชิ้นนั้นมีความเรียบร้อย มีความน่าดู มีความสวยงามเท่าที่จะทำได้อย่างชาวบ้านตามที่ทุกอย่างจะอำนวย เป็นที่รู้กันว่าชาวบ้านผู้สร้างสรรค์ผลงานนั้นมีข้อจำกัดอยู่หลายอย่าง เช่น เรื่องวัสดุเครื่องมือ อุปกรณ์ ความรู้ ทุนรอน สิ่งสนับสนุน ประโยชน์ใช้สอย สภาพแวดล้อมและปัจจัยอื่นซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นบังคับที่ต้องให้ศิลปินชาวบ้านสร้างผลงานต่าง ๆ ขึ้น โดยไม่ได้คำนึงถึงความสวยงาม ไม่คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นสิ่งสำคัญ แต่ทว่างานที่สร้างสรรค์ออกมาก็มีความสวยงามอย่างไม่ได้ตั้งใจแฝงอยู่ในตัวเอง ที่เป็นดังนี้เพราะว่าช่างศิลปะชาวบ้านมีสุนทรียภาพสูง เป็นผู้รักสวยรักงาม รักความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในจิตใจ

4. มีราคาถูก นอกจากมุ่งที่ความจำเป็นและประโยชน์ใช้สอยแล้ว ยังต้องมีราคาถูกพอที่จะทำให้ผู้คนสามารถซื้อใช้ได้ด้วย ของที่ระลึกราคาถูกนั้นไม่ได้หมายความว่าด้อยคุณค่า แต่เป็นไปตามลักษณะสภาพชีวิตที่เรียบง่าย เป็นไปตามความสะดวก วัตถุประสงค์ห่างยาราคาต่ำ

ปัจจัยการเลือกหาของขวัญ ของที่ระลึก

ราคา

ราคาของสินค้าจะมีส่วนสำคัญมากในการเลือกซื้อของขวัญแต่ละประเภท การเลือกของขวัญจะต้องคำนึงถึงรายได้ และรายจ่ายประจำของแต่ละบุคคล เพื่อให้เงินรายจ่ายสมดุลกับรายได้ ไม่ควรซื้อของขวัญที่มีราคาแพงมาก เพราะการให้ของขวัญราคาแพงเกินไป ไม่ใช่ว่าผู้รับจะชอบเสมอไป ถ้าของขวัญชิ้นนั้นไม่ตรงกับรสนิยมของผู้รับ

ระยะเวลา

ผู้ที่รู้จักเตรียมจัดหาของขวัญไว้แต่เนิ่นๆ จะช่วยลดความยุ่งยากในการเตรียมได้มาก บางคนใช้เวลาสะสมของขวัญ เพื่อเทศกาลทั้งปี ถือโอกาสออกไปสะสมต่างประเทศ ต่างจังหวัด หรือในโอกาสนิทรรศการอะไรพิเศษสักอย่างหนึ่ง อาจจะได้ของแปลกๆ มาฝากญาติผู้ใหญ่ เจ้านาย เพื่อนฝูง และคนรักได้อย่างขึ้น อาจจะได้ของแปลกๆ มาฝากผู้ใหญ่ เจ้านาย เพื่อนฝูงและคนรักได้หลายชิ้น วิธีนี้เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะได้ของขวัญของที่ระลึกที่แปลก

แต่สำหรับผู้ที่ยังไม่มีการเตรียมการมาก่อน จะซื้ออะไร ซื้อที่ไหน ซื้อให้ใครย่อมยุ่งยาก เพราะต้องเสียเวลาหาซื้อกันนาน อาจจะต้องตะเวนห้างสรรพสินค้ากันหลายหน หลายแห่ง ยิ่งผู้ที่ไม่

นิยมให้ของขวัญที่ให้เหมือนๆ กัน หลายคนด้วยแล้ว ความยุ่งยากก็ยิ่งเพิ่มเป็นทวีคูณ แต่ถ้าเตรียมการล่วงหน้าไว้ก่อน อาจจะมีประติษฐานของขวัญ ของที่ระลึก ขึ้น ไม่ทันต่อโอกาสที่จะใช้ได้อย่างเหมาะสม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบ

2.3.1 แนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์

การออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งที่สำคัญคือรูปปลักษณ์ที่เห็นจากภายนอกอาจเป็นรูปทรงจากธรรมชาติ หรือรูปทรงที่คิดค้นขึ้นใหม่ โดยต้องคำนึงถึงรูปแบบและประโยชน์ที่ใช้สอย

สิ่งที่สำคัญของนักออกแบบผลิตภัณฑ์คือการไม่ลอกเลียนแบบงานของผู้อื่นใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองในการออกแบบผลงาน โดยการกำหนดรูปแบบจากการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำมาสร้างต้นแบบของผลิตภัณฑ์ หลักเกณฑ์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ประกอบไปด้วย (ประทีพ ทองเหลือง, 2552 : 58-60)

1. **ประโยชน์ใช้สอยทางกายภาพ** ได้แก่ ความสะดวกในการใช้งาน ความเหมาะสมของผู้ใช้ ความปลอดภัย การบำรุงรักษา และความแข็งแรงทนทาน

2. **ความงาม** ได้แก่ การจัดองค์ประกอบศิลป์ ความงามอย่างเหมาะสมกับประเภทงานออกแบบ ความมีคุณค่า (มีราคา) และมีเอกลักษณ์ที่น่าสนใจ

2.3.2 การออกแบบของที่ระลึก

ในปัจจุบันการออกแบบสร้างสรรค์ของที่ระลึกเป็นงานศิลปะที่เป็นลักษณะประยุกต์หรือที่เรียกว่า “ประยุกต์ศิลป์” หรือ “ศิลปะประยุกต์” มิใช่เป็นการสร้างงาน “วิจิตรศิลป์” ทั้งนี้เนื่องจากงานวิจิตรศิลป์ถือว่าเป็นศิลปะบริสุทธิ์ เป็นงานสร้างสรรค์ที่มนุษย์แสดงออกมาเพื่อความงาม ความประณีตละเอียดอ่อน อันก่อให้เกิดอารมณ์ ความซาบซึ้ง สะเทือนใจ และเกิดความประทับใจ มีค่าสูงส่งต่อจิตใจมนุษย์ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะในลักษณะนี้จะถ่ายทอดชีวิตจิตใจลงในผลงาน ปรากฏออกมาในลักษณะพิเศษ มีลักษณะเฉพาะตัวต่อศิลปินแต่ละคน แต่งานประยุกต์ศิลป์หรือศิลปะประยุกต์ เป็นลักษณะที่มนุษย์นำเอาวัสดุและเรื่องราวต่างๆ มาผสมกลมกลืน ประู่งแต่ง ดัดแปลงสร้างสรรค์ขึ้นให้มีคุณค่าทางความงาม ทางการใช้สอยให้เป็นประโยชน์แก่ชีวิตประจำวัน การสร้างงานด้านนี้จะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภค กาลเวลา สมัยนิยม และองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายประการ ดังนั้นเรื่องราวของการออกแบบของที่ระลึกจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับวิธีการ แนวทาง ความนึกคิด การจัดรวบรวม การลำดับ การเลือกและความริเริ่ม โดยมีวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่จะสร้างอยู่ที่ประโยชน์ใช้สอยหรือประโยชน์ในการตกแต่งเป็นสิ่งสำคัญ และให้มีรูปปลักษณ์ของสิ่งที่จะสร้างเป็นสื่อหรือสัญลักษณ์ที่น่าสนใจ เข้าใจง่าย ใ้ใจใจ มีความเหมาะสม กะทัดรัด มีความเป็นระเบียบ และมีความสวยงามเป็นสิ่งสำคัญ

อย่างไรก็ตาม ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการออกแบบของที่ระลึก มักจะเปลี่ยนแปลงไปตามสมัย อาจเป็นเพราะอิทธิพลบางอย่างที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับงานออกแบบ และวงการของที่ระลึกมากขึ้นก็ได้ เช่น ความก้าวหน้าทางวิชาการ ความก้าวหน้าทางความนึกคิด ความต้องการที่ไม่มีวัน

สิ้นสุดของมนุษย์ การแข่งขันกันในส่วนตัว บุคคลในตลาด สภาวะทางเศรษฐกิจ สภาพของสังคม แบบใหม่ การค้นพบวัสดุใหม่ทางการผลิต สภาพความจำเป็นของการดำรงชีวิต ความประหยัด วัฒนธรรม และอื่น ๆ ตลอดจนไปจนกระทั่งเหตุผลทางการเมือง สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องของความซับซ้อนของสังคมอันมีผลต่อความคิดรวบยอดของบุคคลผู้ออกแบบได้ทั้งสิ้น

2.3.3 จุดมุ่งหมายของการออกแบบของที่ระลึก

การที่มนุษย์พยายามสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ขึ้นได้นั้น ย่อมมีสาเหตุอันเป็นที่มาแห่งความคิด ที่จะทำให้และจุดมุ่งหมายอันเป็นที่ไปแห่งการกระทำ การออกแบบสร้างสรรค์ของที่ระลึกก็เช่นกันย่อมต้องมีสาเหตุและจุดมุ่งหมาย อาทิ เช่น

1. การออกแบบเพื่อพัฒนาอาชีพและแข่งขันกันในการผลิต
2. การออกแบบที่มีผลมาจากความรักในการทำงาน อันเป็นการกระทำด้วยใจรักงานที่จะสร้างสรรค์ของที่ระลึก
3. การออกแบบเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดให้เป็นที่ไปตามยุคสมัยที่มีความนิยม
4. การออกแบบเพื่อสร้างผลงานตอบสนองความเชื่อทางลัทธิ ประเพณี
5. การออกแบบเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย ทางจิตใจและความต้องการทางด้านอื่นๆ ของบุคคล โดยส่วนรวม และโดยส่วนตัว
6. การออกแบบเพื่อผลประโยชน์ที่พึงได้รับ อาทิ สลึงจ้าง รางวัล หรือเพื่อให้เป็นที่ไปตามสัญญา ข้อตกลง ข้อผูกมัดอันเป็นความผูกพันระหว่างผู้ออกแบบกับผู้สร้าง
7. การออกแบบเพื่อทดสอบความมุ่งหมาย กฎเกณฑ์ ข้อกำหนด
8. การออกแบบอันเป็นผลเนื่องมาจากความนิยมทางปรัชญาธรรมวัตถุ สิ่งที่เป็นอนุสรณ์
9. การออกแบบอันมีผลต่อเนื่องมาจากชาตินิยม เพื่ออนุรักษ์สิ่งที่ดีเด่น และแบบแผนดั้งเดิมไว้ให้ปรากฏต่อไป
10. การออกแบบตามลัทธินิยมทางศาสนา ความเชื่อ ความศรัทธาที่มีต่อรูปวัตถุ
11. การออกแบบอันเป็นผลต่อเนื่องมาจากความรัก ความเกลียดชัง ความสมหวัง ความผิดหวัง ความหวาดกลัว รวมทั้งผลกระทบทางจิตใจ ทั้งสิ่งที่เป็นจริงและสิ่งที่เหนือความเป็นจริง
12. การออกแบบเพื่อสร้างทฤษฎีใหม่ การกำหนดแม่บทหลักของการทำงานและกฎเกณฑ์
13. การออกแบบอันมีผลมาจากริเริ่มจินตนาการและแนวความคิดที่จะสร้างสรรค์ผลงานนั้นๆ ให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น
14. การออกแบบเพื่อตอบสนองความรู้สึกนึกคิดที่เป็นอิสระเสรี
15. การออกแบบเพื่อสร้างรสนิยมใหม่ เปลี่ยนแนวคิดของบุคคลว่าสิ่งของรูปแบบเช่นนั้น ไม่จำเป็นต้องใช้เพื่อประโยชน์เช่นนั้นตลอดไป อาจใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่นอีกก็ได้
16. การออกแบบเพื่อความเหมาะสมของวัสดุ เหมาะสมกับเครื่องมือเครื่องจักร เพื่อความประหยัดและมีประโยชน์ใช้สอย และมีความคงทนถาวร

2.3.4 ลำดับขั้นตอนของการออกแบบของที่ระลึก

1. กำหนดประเภทของรูปแบบ คือการกำหนดเป้าหมายเบื้องต้นในเรื่องรูปแบบว่าจะให้มีแนวโน้มไปในลักษณะใด เช่น อาจกำหนดให้มีรูปแบบในลักษณะตามประเพณีนิยมก็อาจ

ออกแบบจำกัดให้ชัดเจนไปได้ดีกว่ารูปแบบประเพณีนิยมนั้นจะเป็นประเพณีนิยมแบบสากลทั่วไปหรือเป็นรูปแบบประเพณีนิยมเฉพาะของท้องถิ่น ของภูมิภาค ของหมู่บ้าน ฯลฯ หรืออาจกำหนดสร้างให้มีรูปแบบในลักษณะตามสมัยนิยมก็อาจออกแบบจำกัดให้ชัดเจนไปได้ว่าจะเป็นรูปแบบที่กำลังนิยมอยู่ โดยทั่วไปในปัจจุบันหรือรูปแบบที่กำลังจะเป็นที่นิยมและรูปแบบที่พยายามจะสร้างให้กลายเป็นความนิยมขึ้นมาในโอกาสต่อไปและถ้าจะกำหนดเป้าหมายในเรื่องรูปแบบให้เป็นลักษณะเฉพาะนั้นเป็นรูปแบบเฉพาะของอะไร ของบุคคล เหตุการณ์ งาน สถานที่ ฯลฯ

2. เก็บรวบรวมข้อมูล การออกแบบสร้างสื่อสัญลักษณ์สิ่งแทนบุคคล เหตุการณ์ สถานที่หรือแทนสิ่งใด ๆ ก็ตาม ผู้ออกแบบควรเก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการในการออกแบบให้มีลักษณะสอดคล้องกับความเป็นสิ่งนั้นอย่างแท้จริง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจจะเป็นประวัติเรื่องราว รายละเอียด รูปภาพ หลักฐานเอกสารสิ่งตีพิมพ์ ฯลฯ

3. สำรวจค่านิยม ในปัจจุบันของที่ระลึกมีส่วนผูกพันกับค่านิยม รสนิยมของบุคคล อยู่มาก คำว่า “ค่านิยม” อาจหมายถึงความสนใจ ความพึงพอใจ ความชอบ ความนิยม หน้าที่ ความปรารถนา ความอยาก ความต้องการ ความเหน็ดเหนื่อยและความดึงดูดหรือความรู้สึกอื่นที่มนุษย์มีต่อผลผลิต มีต่อการกระทำ สิ่งเหล่านี้มนุษย์ยึดถือไว้สำหรับเป็นแนวทางในการใช้เลือกหรือแนวทางในการจัด การรวบรวมองค์ประกอบของสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกันด้วยวิธีการที่เหมาะสม

จากคำจำกัดความของคำว่า “ค่านิยม” คำเดียว บางครั้งก็ให้ความหมายต่อการทำงานของมนุษย์เป็นอย่างมากในการออกแบบ เพราะมีส่วนผูกพันกับค่านิยมทั้งตัวนักออกแบบเอง แล้วรวมไปถึงผู้ใช้ ผู้บริโภคด้วย ค่านิยมจึงเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการออกแบบสร้างของที่ระลึกอย่างกว้างขวาง ผู้ที่สร้างสรรค์ต้องใช้การสังเกตและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมของผู้บริโภคไว้เป็นพื้นฐานประกอบการตัดสินใจในการออกแบบ

4. การจับประเด็นสำคัญของข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบ จากข้อมูลที่เก็บรวบรวม ผู้ออกแบบจะต้องนำมาคัดเลือกกรองเอาแต่เฉพาะช่วงตอนที่เป็นประเด็นสำคัญ เพื่อถ่ายทอดสร้างสรรค์เป็นรูปแบบการจับประเด็นสำคัญในข้อมูลนั้นขึ้นอยู่กับผู้ออกแบบต้องการเน้นย้ำในด้านใด ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลทั้งหมดอาจเป็นเรื่องราวของความรัก ความพลัดพราก ความปิติยินดี ความตาย ความกล้าหาญ ความเชื่อความศรัทธา ความกล้าหาญวีรกรรม ฯลฯ

ซึ่งเรื่องราวอันก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจจากข้อมูลเหล่านี้ ย่อมสามารถกระตุ้นเตือนหรือเน้นย้ำความทรงจำได้ต่างกัน หากเรื่องราวเป็นที่ประทับใจ ความทรงจำก็จะฝังแน่นยาวนานกว่าเรื่องราวที่เป็นปกติธรรมดา ดังนั้น ผู้ออกแบบจึงควรมีความเข้าใจในการแยกแยะข้อมูลและจับประเด็นความรู้สึกอันถูกกระตุ้นเร้าจากข้อมูลที่ได้ผนวกกับ “ค่านิยม” แปลค่าออกมาเป็นสื่อสัญลักษณ์สิ่งแทน

5. กำหนดคุณค่าและการนำไปใช้ การจับประเด็นของข้อมูลที่เป็นเนื้อหาเรื่องราวเพื่อกำหนดถ่ายทอดเป็นรูปแบบให้สอดคล้องกับค่านิยมนั้น สามารถกระตุ้นเร้าทางความรู้สึกให้เกิดความประทับใจอันเป็นคุณค่าทางความรู้สึกหรือคุณค่าภายใน ส่วนอีกคุณค่าอีกประการหนึ่งที่ผู้ออกแบบควรคำนึงควบคู่กันไปด้วยคือ คุณค่าภายนอกหรือคุณค่าทางกายภาพของวัตถุ คุณค่านี้อาจเกิดจากการนำวัสดุที่มีคุณค่าในตัวเองอยู่บ้างแล้วมาสร้างสรรค์เป็นของที่ระลึก เช่น อัญมณี งาม แก้ว ทอง ฯลฯ หรือค่าของงานอยู่ที่ความเก๋ กะทัดรัด แปลกตา สวยงาม มีคุณค่าต่อการมองสามารถบันดาลให้เกิดความภาคภูมิใจ มีสง่าราศี เป็นต้น และคุณค่าอีกลักษณะหนึ่งก็คือคุณค่าที่เกิดจากการนำไป ใช้ ใน

ปัจจุบันของที่ระลึกมักออกมาในรูปแบบของสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องประดับ ที่ได้รับการออกแบบให้มีความหมายว่าเป็นของที่ระลึก นับว่าเป็นความคิดที่ดี ผู้รับสามารถใช้ประโยชน์จากของที่ระลึกได้ด้วย ซึ่งดีกว่าตั้งไว้เพื่อคุณค่าทางจิตใจหรือคุณค่าทางความงามเฉยๆ ซึ่งรูปแบบที่ใช้ในการออกแบบอาจดัดแปลงแปรรูปจากสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องประดับที่มีปรากฏอยู่แล้วให้เป็นของที่ระลึก เช่น เอาถ้วยชาม ช้อนส้อม จาน ฯลฯ ย่อขนาดและสัดส่วนลงให้พอเหมาะแล้วกำหนดสัญลักษณ์ของที่ระลึกลงไป ก็เป็นของที่ระลึกได้โดยสมบูรณ์

6. ข้อควรคำนึงในด้านการผลิตและการตลาด หากของที่ระลึกที่จะออกแบบนั้น เกี่ยวข้องกับการจัดจำหน่ายโดยผลิตขึ้นเป็นจำนวนมาก ผู้ออกแบบอาจต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ อีกดังนี้

- ของที่ระลึกนั้นจำเป็นหรือมีคนนิยมหรือไม่ใช้ประโยชน์ได้หรือไม่
- ของที่ระลึกนั้นผลิตขึ้นมาได้ง่ายหรือไม่ วัสดุที่จะนำมาประดิษฐ์นั้นมีอยู่เพียงพอ และหาได้ยากง่ายประการใด

- จะใช้วัสดุอะไร สีอะไร การขัดเงาเคลือบผิวอย่างไร
- การนำออกโชว์ การขนส่งทำได้ง่ายหรือไม่ จะต้องจัดใส่หีบห่อหรือจะต้อง

ระมัดระวังเป็นพิเศษประการใด

- วัสดุดิบอะไร ชิ้นส่วนมากน้อยเพียงใด ต้องใช้เครื่องมืออะไร เครื่องแรงงานเป็นอย่างไร ออกแบบแล้วผลิตขึ้นได้หรือไม่ จะผลิตให้ถูก มีคุณสมบัติดีและรวดเร็วขึ้นได้อย่างไร

- จะซื้อวัสดุได้หรือไม่ ควบคุมคุณภาพได้อย่างไร จะใช้วัสดุอะไรแทนกันได้บ้าง และสามารถผลิตวันละเท่าไร เดือนหรือปีละเท่าไร

- ตลาดสินค้าของที่ระลึกนั้นๆ สำหรับคนไทยหรือชาวต่างประเทศ
- ตลาดมีขอบเขตกว้างแค่ไหน เป็นตลาดท้องถิ่น ทัวประเทศหรือตลาด

ต่างประเทศ

- จะนำสินค้าออกสู่ตลาดโดยวิธีใด
- ลูกค้านชอบและไม่ชอบอะไร เช่น สี วัสดุ รูปร่าง ลูกค้าต้องการอะไร จำเป็นต้องใช้อะไร มีความสามารถซื้อได้หรือไม่

- ของที่ระลึกประเภทเดียวกันนี้มีผู้ผลิตแข่งขันรายอื่นหรือไม่ มีอยู่แพร่หลายเพียงไร ราคาเป็นอย่างไร คุณภาพเป็นอย่างไร และรูปร่างเป็นอย่างไร

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับผ้าทอ ถือว่าการแต่งกายเป็นการส่งเสริมความงาม ความเป็นสง่าของผู้สวมใส่ นอกจากนี้ การแต่งกายยังเป็นตัวบ่งบอก เพศวัย ศักดิ์ฐานะ เชื้อชาติ ชนเผ่า อิทธิพลจากดินฟ้าอากาศของแต่ละถิ่น ทำให้การออกแบบเสื้อผ้ามีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป

ข้อคำนึงในการออกแบบผ้าทอนั้น (กมลภัทร์ รักสวน อ่างโน แก่นจันทร์ มะลิชอ, 2546:14) ต้องข้อคำนึงต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. โอกาสที่จะนำไปใช้สอยให้เข้ากับบรรยากาศสิ่งแวดล้อม การออกแบบเสื้อผ้าเป็นการออกแบบที่ต้องคำนึงถึงการนำไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานภาพของสังคมนั้นย่อมไม่เหมือนกัน ความจำเป็นที่ต้องสวมใส่เสื้อผ้าให้เหมาะสมกับสถานภาพและบทบาทของแต่ละคนแตกต่างกันไป พฤติกรรมการแต่งกายในยุคปัจจุบันควรแต่งให้ถูกต้องตามกาลเทศะและโอกาส ให้

เหมาะสม เป็นการสร้างเสริมบุคลิกภาพและความมั่นใจแก่ผู้สวมใส่แสดงถึงความมีรสนิยมที่ดีในการแต่งกาย และเป็นผู้มีวัฒนธรรมที่ดีอีกด้วย

2. เพศ โดยปกติเพศหญิงมักมีโอกาสนในการเลือกสีและลายได้มากกว่าเพศชาย เช่น สีที่อ่อนสดใสไปจนถึงสีที่เข้มสด และสีที่สว่างสดใสลงแล้ว สำหรับลวดลายไม่จำกัด

3. วัย ควรเลือกเฉดสีให้เหมาะสมกับวัย เช่น วันรุ่น ใช้สีสดใส วัยทำงานสีเข้มและสุภาพ เป็นต้น

4. รูปร่าง ในการออกแบบเสื้อผ้า ผู้ออกแบบควรจะมีความรู้ในการออกแบบให้เหมาะสมกับบุคคลซึ่งมีรูปร่างลักษณะและผิวพรรณที่ต่างกัน การออกแบบเสื้อผ้านอกจากจะทำให้เราเห็นและเปรียบเทียบขนาด รูปร่างรูปทรงของมนุษย์ได้แล้ว ยังเป็นสิ่งสำคัญต่อการรับรู้ในรูปร่างรูปทรงที่ปรากฏว่าสิ่งใดคือความบกพร่องที่ต้องแก้ไข เพื่อจะได้แก้ไขได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับความต้องการของลูกค้าต่อไป

สรุปคือในการออกแบบผ้าควรคำนึงถึงโอกาส เพศ วัย ลักษณะรูปร่างของลูกค้าที่ต้องการตัดเย็บเสื้อผ้า โดยผู้ออกแบบควรมีความคิดสร้างสรรค์ ศึกษาข้อมูลใหม่ ๆ เกี่ยวกับวงการแฟชั่นและพัฒนาการออกแบบให้เกิดผลงานที่แหวกแนวและมีศิลปะ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชาญชัย ปาณุปกรณ์ (2547) ได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณค่าของผ้าเกาะยอ ซึ่งสามารถจำแนกเป็นด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) คุณค่าด้านประโยชน์ใช้สอย พบว่า ความต้องการด้านประโยชน์ใช้สอยเป็นตัวกำหนดในการสร้างรูปทรง โครงสร้างลวดลาย และการ เลือกใช้เครื่องมืออุปกรณ์ โดยเฉพาะผ้าเกาะยอแสดงถึงความฉลาดของช่างทอผ้าพื้นบ้านได้เป็นอย่างดี ว่ามีความเข้าใจในหลักของการ สร้างรูปทรงอย่างง่าย ๆ แต่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน มีคุณค่าในการใช้สอยที่สอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ล้วนเป็นคุณค่าของผ้าเกาะยอในด้านประโยชน์การใช้สอยที่สามารถเลือกได้ตามความเหมาะสม 2) คุณค่าด้านความงาม ได้มีผู้ศึกษาวิจัยพบว่าผ้าเกาะยอเป็นผ้าทอที่มีคุณค่าทางด้านความงามที่มีคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัวที่มีความสมดุลของสี สัดส่วน และขนาดของลวดลายที่มีช่วงจังหวะประสานต่อเนื่องกันเป็นระยะที่แน่นอน ทำให้ผ้าเกาะยอเป็นผ้าทอที่มีคุณค่าทางด้านความงาม 3) คุณค่าด้านวัฒนธรรม พบว่า ชาวบ้านในจังหวัดสงขลา และจังหวัดใกล้เคียง เช่น พัทลุง ปัตตานี ยะลา และนครศรีธรรมราช มีการสวมใส่เสื้อผ้า โดยเฉพาะผ้าเกาะยอในเทศกาลและโอกาสสำคัญต่างๆ เช่น วันสงกรานต์ วันเข้าพรรษา งานลอยกระทง และ การจัดอบรมสัมมนา เป็นต้น ซึ่งผู้สวมใส่เกิดความภาคภูมิใจและรู้สึกรักในวันที่ใช้ผ้าเกาะยอ นั้นเป็นวันที่สำคัญ บ่งบอกถึงความสามัคคี และความเป็นหมู่คณะมากขึ้น นับเป็นคุณค่าทางด้านวัฒนธรรมของการสวมใส่อย่างแท้จริง 4) คุณค่าด้านเศรษฐกิจ จากเดิมที่ได้มีการทอเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน

และในโอกาสสำคัญ ๆ ต่อมาชาวเกาะยอ ได้มีการรวมกลุ่มเพื่อทอผ้า เกาะยอขึ้นหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มดอกพิกุล กลุ่มร่มไทร และกลุ่มราชวดีต์แสงส่องหล้า 1 แต่ละกลุ่มได้ทอผ้าส่งจำหน่ายตามสถานที่ต่าง ๆ หรือที่กลุ่มทอผ้าซึ่งเป็นแหล่งทอโดยตรง ซึ่งรายได้จากการจำหน่ายผ้าเกาะยอช่วยยกฐานะและคุณภาพชีวิตของชาวเกาะยอให้ดีขึ้น 5) คุณค่าด้านสังคมสัมพันธ์ พบว่าคุณค่าระบบความสัมพันธ์นั้นเกิดขึ้นทั้งภายในครอบครัว ภายในชุมชน และภายนอกชุมชน ซึ่งแยกได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้ ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ในชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 6) คุณค่าด้านการสร้างจิตนิสัย พบว่า การที่ชาวบ้านได้รวมกลุ่มกันเพื่อทอผ้าเกาะยอ มีระบบการบริหารจัดการภายในกลุ่ม มีกระบวนการทำงานที่เป็นขั้นตอน จึงทำให้ชาวบ้านเกิดความสามัคคีกันในกลุ่ม มีความอดทน มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีความขยันหมั่นเพียร มีความประหยัด และเกิดการ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 7) คุณค่าด้านอื่น ๆ เป็นคุณค่าที่เกิดจากคุณค่าภายในเฉพาะตัวของผ้าเกาะยอโดยเฉพาะปัจจุบันผ้าเกาะยอมีคุณค่าในการ ส่งเสริมการท่องเที่ยว คุณค่าด้านหัตถกรรมในครัวเรือน ซึ่งหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ สนับสนุนส่งเสริมให้แต่ละครัวเรือนมีการผลิตผ้าทอเกาะยอ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านการท่องเที่ยวและการนำไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันมากขึ้น เพราะผ้าเกาะยอเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในอำเภอหาดใหญ่และสงขลามักเดินทางมาเพื่อชมการสาธิตการทอผ้าเกาะยอของกลุ่มต่าง ๆ พร้อมกับซื้อผ้าเกาะยอ และสินค้าพื้นเมืองอื่น ๆ เพื่อเป็นของฝากญาติมิตร ทำให้ผ้าเกาะยอส่งเสริมการท่องเที่ยวไปในตัว รวมทั้งการที่นักท่องเที่ยวซื้อผ้าเกาะยอไปใช้ ในชีวิตประจำวันก็เท่ากับเป็นการเผยแพร่หัตถกรรมผ้าเกาะยอให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางออกไปอีก

รัตนลักษณ์ ปัญจภูมิพัฒน์ (2551) ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากเศษผ้าไหม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประเมินทั้งหมดมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้งด้านความคงทนของผลิตภัณฑ์ ด้านความสวยงามและด้านประโยชน์ ผู้ประเมินเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ผลการวิเคราะห์รูปแบบดอกไม้ประดิษฐ์จากเศษผ้าไหมที่ผู้ประเมินนิยมมากที่สุด โดยมีผู้ที่ชอบมากกว่า 80 คน ได้แก่ แบบดอกไม้เงิน ดอกแพงพวย ดอกเล็บมีอนาง ดอกบัวสายและดอกบานชื่น

เอกพงศ์ สุริยงค์ (2553) ได้ศึกษา เรื่องการประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขาผ้าทอของจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาบริบทและศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมผ้าทอในจังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ความสอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมผ้าทอในจังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อสืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมผ้าทอในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่นระดับชุมชน ระดับประเทศ สู่นานาชาติ โดยการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วมอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ในการระดมความคิดร่วมกันศึกษาแนวทางที่จะสืบทอดภูมิปัญญา

ท้องถิ่นให้อยู่คู่สังคมสืบต่อไป โดยผู้วิจัยได้บูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน ด้วยความร่วมมือของ นักศึกษาศาขาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูล โดยนำองค์ ความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไปในส่วนของกิจกรรมการอบรมสัมมนา เพื่อให้ความรู้ในด้านการบริหารจัดการ เช่น การตลาด การผลิต การบัญชี การวางแผนกลยุทธ์ เป็นต้น จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลผู้ประกอบการ ทำให้ทราบถึงความต้องการด้านปัญหาและอุปสรรค ที่ ยิ่งขาดความรู้ในอยู่หลายด้านคณะผู้วิจัย จึงได้มีการประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อจัดสัมมนาให้ ความรู้ ตลอดจนสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเข้าร่วมการอบรมและสัมมนาที่ทางภาครัฐ และภาคเอกชนได้จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้หัตถกรรมสาขาผ้าทอให้ คงอยู่ต่อไป

อภิเชษฐ์ ตีคลี (2557) ได้ศึกษา เรื่อง ออกแบบของที่ระลึกจังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบและการประกอบสร้างผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจังหวัดบุรีรัมย์ เป็น การศึกษาผลิตภัณฑ์เดิมในพื้นที่ ศิลปวัฒนธรรม และความต้องการของผู้บริโภคนำมาสู่แนวทางการ สร้างสรรค์ผลงานด้านการออกแบบของที่ระลึกที่มีลักษณะเฉพาะของจังหวัดบุรีรัมย์ แนวทางการ ออกแบบของที่ระลึกจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบไปด้วยศิลปวัฒนธรรมที่สื่อถึงลักษณะเฉพาะของจังหวัด บุรีรัมย์คือ ศิลปวัฒนธรรมเขมรคือ ปราสาทหิน หีบหลังนารายณ์บรมสินธุ์ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ในพื้นที่มา นานและยังเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวรับรู้ว่าเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดบุรีรัมย์ความต้องการด้านกลุ่ม ผู้บริโภคสามารถจัดกลุ่มได้ 3 กลุ่ม โดยทุกกลุ่มมีความต้องการที่จะนำของที่ระลึกไปฝากผู้อื่น วัสดุที่ ใช้ผลิตเป็นการผสมผสานวัสดุ กลุ่มผู้มีรายได้มากต้องการของที่ระลึกที่มีรูปแบบลวดลาย รูปร่าง รูปทรง ที่เป็นงานหัตถกรรม กลุ่มผู้มีรายได้ปานกลางต้องการของที่ระลึกที่มี รูปแบบลวดลาย รูปร่าง รูป ที่เป็นงานหัตถอุตสาหกรรม และกลุ่มผู้มีรายได้น้อยต้องการของที่ระลึกที่มีรูปแบบลวดลาย รูปร่างรูปทรงที่เป็นงานอุตสาหกรรม โดยทั้ง 3 รูปแบบนั้นมีวิธีการผลิตที่เหมาะสม หัตถอุตสาหกรรม ที่สามารถตอบสนองทั้งความต้องการด้านปริมาณและความเป็นลักษณะเฉพาะที่ปรากฏบนผลิตภัณฑ์ ของที่ระลึกได้ ผลการออกแบบผลิตภัณฑ์ต้นแบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ นักท่องเที่ยว และผู้จำหน่ายของที่ระลึกในพื้นที่ ต้นแบบที่ 1 ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกกลุ่มตลาดที่มีกำลัง ซื้อดีมาก เรื่องราวจากหีบหลังนารายณ์บรมสินธุ์ เป็นผลิตภัณฑ์ตั้งโชว์ขนาด 9 x 32 x 16 ซม. มี ความพึงพอใจ 3.91/5 ต้นแบบที่ 2 ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกกลุ่มตลาดที่มีกำลังซื้อปานกลาง เรื่องราว เกี่ยวกับปราสาทประธานปราสาทพนมรุ้งเป็นนาฬิกาตั้งโต๊ะและแขวนผนังขนาด 5 x 25 x 20 ซม. และ 3.5 x 26 x 26 ซม. มีความพึงพอใจ 4.06/5 และต้นแบบที่ 3 ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกกลุ่มตลาด ที่มีกำลังซื้อน้อย มีเรื่องราวกับทวารบาลรวมกับท่าทางการละเล่นแบบเด็กเป็นผลิตภัณฑ์ตั้งโชว์ขนาด 6 x 6 x 10 ซม. มีความพึงพอใจ 4.15/5 ในการออกแบบของที่ระลึกนั้นยังมีปัจจัยที่เป็นแนวทางการ ออกแบบและประกอบสร้างของที่ ระลึก ประกอบด้วย ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นสิ่งที่สามารถแสดงถึง ลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่ชัดเจน การศึกษาผลิตภัณฑ์เดิมที่มีอยู่ในพื้นที่ ความต้องการของ นักท่องเที่ยว หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กับการออกแบบของที่ระลึก จากปัจจัยต่างๆ ข้างต้น สามารถนำไปสู่การพัฒนาของที่ระลึกเชิงพาณิชย์ได้ ต่อไปด้วยการส่งเสริมธุรกิจภาคครัวเรือนขนาด เล็กและขนาดกลาง และนำไปสู่การประยุกต์วิธีการเพื่อการออกแบบของที่ระลึกได้ต่อไป

สุวิไล คำพิลา (2557) ศึกษาวิจัยเรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก : แรงบันดาลใจ จากฮูปแต้ม มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบเป็นที่ระลึกสำหรับตกแต่ง แรงบันดาลใจจากฮูปแต้ม ให้มีรูปแบบร่วมสมัย และออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงามสอดคล้องกับที่มาและผลิตภัณฑ์ฮูปแต้มฝาผนังที่มีความสวยงามแบบพื้นบ้าน สีที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นสีโทนเย็น ที่ใช้ได้จากวัสดุธรรมชาติ มีการแสดงออกแบบสนุกสนานในชื่อ ตามจินตนาการของช่างแต้มขณะเขียนภาพเป็นงานจิตรกรรมที่บริสุทธิ์ ผู้วิจัยจึงนำมาถ่ายทอด ตีความจากความรู้สึกที่มีกับฮูปแต้มรูปสัตว์ โดยการคลี่คลายรูปแบบของสัตว์ให้มีความเรียบง่าย นำเอาอิริยาบถต่างๆมาพัฒนาสร้างเป็นรูปทรงใหม่ แสดงออกถึงความนุ่มนวล ความน่ารัก โดดเด่นในเอกลักษณ์ของสัตว์แต่ละชนิด รูปแบบผลิตภัณฑ์เป็นงานร่วมสมัยมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สีที่ใช้ในงานออกแบบ คือสีที่ปรากฏบนฮูปแต้มที่วาดโดยช่างพื้นบ้านแท้ผลการวิจัยพบว่า สามารถออกแบบของที่ระลึกที่มีแรงบันดาลใจจากฮูปแต้ม มีรูปแบบสวยงามร่วมสมัย ทำการออกแบบชุดตุ๊กตาจำนวน 3 ชุด ได้แก่ ม้า ควาย และกวาง ซึ่งแต่ละชุดมีรายละเอียดดังนี้ ชุดที่ 1 ตุ๊กตารูปแบบม้า ขนาดประมาณ 10-20 cm จำนวน 5 รูปแบบ ชุดที่ 2 ตุ๊กตารูปแบบกวาง ขนาดประมาณ 10-15 cm จำนวน 5 รูปแบบ ชุดที่ 3 ตุ๊กตารูปแบบควาย ขนาดประมาณ 10-18 cm จำนวน 7 รูปแบบ ใช้เทคนิคการตกแต่งงานเครื่องเคลือบดินเผา ได้แก่ เทคนิคการเผาแบบรมควัน เทคนิคทาน้ำดินสีที่มีความใกล้เคียงกับสีที่ปรากฏบนฮูปแต้ม และใช้เนื้อดินเทอราคอตตา ออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงามสอดคล้องกับที่มาและเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิตใช้วิธีการหล่อน้ำดินสโตนแวร์ และสูตรดินที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ที่มีความใกล้เคียงกับสีพื้นผนังสีมแสดงความเป็นพื้นบ้านเผาที่อุณหภูมิ 1,200 °C เนื้อดินมีการหดตัว 15 % มีการเคลือบผลิตภัณฑ์ด้วยเคลือบใสเฉพาะจุดที่ต้องการเน้น ลักษณะของผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นจะให้ความรู้สึกเป็นหัตถศิลป์ เนื่องด้วยมีรายละเอียดที่แตกต่างกันและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ปนัดดา มนุรัชญา รัฐไทย พรเจริญ และ ภาคภูมิ บุญธรรมช่วย (2555) ศึกษาเรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อจำหน่ายในร้านค้าพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ (มิวเซียมสยาม) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้และสำรวจความต้องการของผู้บริโภค ออกแบบสินค้าของที่ระลึกจำหน่ายในร้านค้าพิพิธภัณฑ์ ที่ตอบสนองความพึงพอใจของผู้บริโภค กลุ่มเป้าหมาย และประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย ที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบ ผลการวิจัยพบว่าผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจมากที่สุด มี 2 แบบ คือ ชิ้นงาน “เกาะรัตนโกสินทร์” นาฬิกาแขวนผนังรูปจำลองสถานที่สำคัญในเกาะรัตนโกสินทร์ และชิ้นงาน “สยามไอคอน” ชุดแม่เหล็กสำหรับตั้งรูปหรือติดตู้เย็น วัสดุที่ใช้ทำจากพลาสติกอะคริลิกผลิตโดยการตัดเลเซอร์ ตัดแม่เหล็กด้านหลัง สัญลักษณ์ตัวแทนกรุงเทพฯ เช่น เสาชิงช้าหรือเรือสุพรรณหงส์ ยักษ์ และรถตุ๊กตุ๊ก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จังหวัดสงขลา และศึกษาความพึงพอใจของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จังหวัดสงขลา ซึ่งผู้วิจัย ศึกษารูปแบบของขวัญของที่ระลึกต่าง ๆ จากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ในจังหวัดสงขลา เพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอเป็นผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึก โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อประเมินคุณภาพและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Area) โดยเลือกศึกษาจากกลุ่มผู้ผลิต คือ กลุ่มร่มไทร ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการนำผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ หลากหลาย ได้แก่ กระเป๋า กล่องใส่นามบัตร กล่องกระดาษทิชชู สมุดโน้ต พวงกุญแจ กรอบรูปที่ระลึก ดอกไม้ เป็นต้น ซึ่งกลุ่มร่มไทรมีแนวคิดที่ต้องการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอให้เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ได้แก่ผู้ผลิตกลุ่มร่มไทรและกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ จำนวน 100 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ แบบสอบถามความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในประเด็นเกี่ยวกับ เพศ อายุ

และอาชีพ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

ในประเด็นด้านความมีเอกลักษณ์ ด้านความสวยงาม และด้านความสะดวกในการใช้งาน และ ความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะ

3. สร้างแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด ซึ่งระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม มีเกณฑ์การให้คะแนนระดับความพึงพอใจ ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ กำหนดให้มี 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

การประเมินผลที่ได้จากระดับความพึงพอใจจะนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายที่ตั้งไว้ตามหลักสถิติ แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็นเฉลี่ย
4.50-5.00	มากที่สุด
3.50-4.49	มาก
2.50-3.49	ปานกลาง
1.50-2.49	น้อย
1.00-1.49	น้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อที่ปรึกษาโครงการวิจัยเพื่อพิจารณาความครอบคลุมของข้อความและภาษาที่ใช้ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.3 ขั้นตอนในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ศึกษารูปแบบของขวัญของที่ระลึกต่าง ๆ จากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ในจังหวัดสงขลา เพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ซึ่งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกในครั้งนี้ กำหนดแนวคิดและขอบเขตในการพัฒนาผลิตภัณฑ์คือ การออกแบบของขวัญของที่ระลึกที่สื่อถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่น มีความสวยงาม และ

สามารถใช้ประโยชน์ได้จริง จากการสอบถามความต้องการด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง เกาะยอกจากสมาชิกกลุ่มร่มไทร พบว่า สมาชิกกลุ่มต้องการผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ สวยงาม และ ความคุ้มค่าของการใช้งานเศษผ้าชิ้นเล็กจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของกลุ่ม ผู้วิจัยนำสัญลักษณ์ ของที่สื่อถึงจังหวัดสงขลา คือ นางเงือก มาประกอบกับผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ และออกแบบงานเพื่อ สามารถนำเศษผ้าชิ้นเล็กจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมาใช้ประโยชน์

3.3.2 ออกแบบแบบร่างทำแบบร่างผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมือง เกาะยอ เป็นกรอบรูปที่ระลึก 5 รูปแบบ แม่เหล็กติดตู้เย็น 5 รูปแบบ พวงกุญแจ 5 รูปแบบ และ ผู้วิจัยได้นำแบบร่างผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกไปให้สมาชิกกลุ่มทอผ้าร่มไทร คัดเลือกรูปแบบ ผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมและสามารถผลิตได้จริง จำนวน 6 รูปแบบ โดยวิธีการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่ม จำนวน 5 คน ได้แก่ นางสาวมณฑา สินธุรัตน์ นางนงนุช สินธุรัตน์ นางสาวจงกลณี สุวรรณพรรค นางลลิตา น้อยสุวรรณ และ นางจิราพร สว่างภูมิ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนา รูปแบบ และนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

3.3.3 หลังจากได้แบบที่คัดเลือก จำนวน 6 รูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย กรอบรูปที่ระลึก พวงกุญแจ และแม่เหล็กติดตู้เย็น ผู้วิจัยได้นำแบบมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ โดยได้สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจาก ผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จำนวน 6 ชิ้นงาน ได้แก่ กรอบรูปที่ระลึก พวงกุญแจ และ แม่เหล็กติดตู้เย็น รูปแบบละ 2 ชิ้นงาน

ภาพที่ 8: กรอบรูปที่ระลึก แบบที่ 1

ภาพที่ 9: กรอบรูปที่ระลึก แบบที่ 2

ภาพที่ 10: พวงกุญแจที่ระลึก แบบที่ 1

ภาพที่ 11: พวงกุญแจที่ระลึก แบบที่ 2

ภาพที่ 12: แม่เหล็กติดตู้เย็น แบบที่ 1

ภาพที่ 13 : แม่เหล็กติดตู้เย็น แบบที่ 2

3.4 การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลทั่วไปและรูปแบบผลิตภัณฑ์ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ สังเกต ถ่ายภาพ และจดบันทึก

3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึก จากสมาชิกกลุ่มร่มไทรและผู้สนใจผลิตภัณฑ์ จำนวน 100 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ (t-test) ในการเปรียบเทียบความพึงพอใจ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมือง เกาะยอ จังหวัดสงขลา ศึกษาความพึงพอใจของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอจังหวัดสงขลาและ เปรียบเทียบความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ผู้วิจัยนำเสนอ ผลการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึก โดยแบ่งนำเสนอข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ 1. ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ 2. การเปรียบเทียบความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

จากการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จำนวน 6 ชิ้นงาน ได้แก่ กรอบรูปที่ระลึก พวงกุญแจ และ แม่เหล็กติดตู้เย็น รูปแบบละ 2 ชิ้นงาน ผู้วิจัยขอ นำเสนอผลการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ใน ประเด็นต่าง ๆ คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กรอบรูปที่ระลึก ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์พวงกุญแจ และ ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ที่ติดตู้เย็น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามประมาณสามในสี่เป็นเพศหญิง (77%) หนึ่งในสาม ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุระหว่าง 20- 30 ปี (35%) รองลงมา อายุน้อยกว่า 20 ปี (23 %) และ 31-40 ปี (19%) ตามลำดับ โดยผู้ตอบแบบสอบถามสองในห้า เป็นนักศึกษา (40%) รองลงมา เป็น ลูกจ้าง พนักงานบริษัท (21%) และ ทำสวน (16%) ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<i>n=100</i>		
เพศ		
หญิง	77	77.00
ชาย	23	23.00
อายุ		
น้อยกว่า 20 ปี	23	23.00
20-30 ปี	35	35.00
31-40 ปี	19	19.00
41-50 ปี	11	11.00
51 –60 ปี	7	7.00
60 ปีขึ้นไป	5	5.00
อาชีพ		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	9	9.00
ธุรกิจส่วนตัว	14	14.00
ทำสวน	16	16.00
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท	21	21.00
นักเรียน/นักศึกษา	40	40.00

4.1.2 ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กรอบรูปที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

จากการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กรอบรูปที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กรอบรูปที่ระลึกแบบที่ 1 ด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.40, SD=.568$) รองลงมา ด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.15, SD=.617$) และด้านความสะดวกในการใช้งาน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.08, SD=.565$) และผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กรอบรูปที่ระลึกแบบที่ 2 ด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.18, SD=.528$) รองลงมา ด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=2.97, SD=.453$) และด้านความสะดวกในการใช้งาน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M=2.85, SD=.526$) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กรอบรูปที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

รายการประเมิน	ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กรอบรูปที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ					
	กรอบรูป แบบที่ 1			กรอบรูป แบบที่ 2		
	M	SD	ความหมาย	M	SD	ความหมาย
1. ด้านความมีเอกลักษณ์						
1.1 แสดงถึงเอกลักษณ์ของชุมชน	3.05	.657	ปานกลาง	3.53	.611	มาก
1.2 มีความสอดคล้องกับแนวคิดในการออกแบบ	2.78	.705	ปานกลาง	3.01	.541	ปานกลาง
1.3 มีความแปลกใหม่ แตกต่างจากท้องตลาด	3.61	.490	มาก	3.00	.348	ปานกลาง
รวม	3.15	.617	ปานกลาง	3.18	.528	ปานกลาง
2. ด้านความสวยงาม						
2.1 มีสีสันสวยงาม	3.46	.501	ปานกลาง	2.75	.420	ปานกลาง
2.2 มีรูปทรงสวยงาม	3.35	.479	ปานกลาง	3.09	.288	ปานกลาง
2.3 มีลวดลายสวยงาม	3.61	.737	มาก	3.09	.570	ปานกลาง
2.4 มีรูปแบบน่าสนใจ	3.18	.386	ปานกลาง	2.93	.256	ปานกลาง
รวม	3.40	.568	ปานกลาง	2.97	.453	ปานกลาง
3. ด้านความสะดวกในการใช้งาน						
3.1 มีความสะดวกในการใช้งาน	3.31	.465	ปานกลาง	3.11	.490	ปานกลาง
3.2 มีความคล่องกับหน้าที่ใช้งาน	3.10	.302	ปานกลาง	2.75	.435	ปานกลาง
3.3 เหมาะสมทุกสภาพพื้นที่ของการใช้งาน	2.90	.541	ปานกลาง	2.65	.479	ปานกลาง
3.4 มีความแข็งแรงและปลอดภัยในการใช้งาน	3.01	.174	ปานกลาง	2.90	.302	ปานกลาง
รวม	3.08	.565	ปานกลาง	2.85	.526	ปานกลาง

4.1.3 ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์พวงกุญแจที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

จากการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์พวงกุญแจที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์พวงกุญแจที่ระลึกแบบที่ 1 ด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.71, SD=.496$) รองลงมาด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.62, SD=.653$) และด้านความสะดวกในการใช้งาน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M=3.56, SD=.516$) และผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์พวงกุญแจที่ระลึกแบบที่ 2 ด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.38, SD=.572$) รองลงมาด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.26, SD=.512$) และด้านความสะดวกในการใช้งาน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M=3.78, SD=.454$) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์พวงกุญแจที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

รายการประเมิน	ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์พวงกุญแจที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ					
	พวงกุญแจ แบบที่ 1			พวงกุญแจ แบบที่ 2		
	M	SD	ความหมาย	M	SD	ความหมาย
1. ด้านความมีเอกลักษณ์						
1.1 แสดงถึงเอกลักษณ์ของชุมชน	3.80	.402	มาก	4.43	.498	มาก
1.2 มีความสอดคล้องกับแนวคิดในการออกแบบ	3.96	.197	มาก	3.90	.414	มาก
1.3 มีความแปลกใหม่ แตกต่างจากท้องตลาด	3.36	.482	ปานกลาง	4.45	.503	มาก
รวม	3.71	.496	มาก	4.26	.512	มาก
2. ด้านความสวยงาม						
2.1 มีสีสันสวยงาม	3.94	.278	มาก	4.30	.577	มาก
2.2 มีรูปทรงสวยงาม	3.36	.482	ปานกลาง	4.26	.441	มาก
2.3 มีลวดลายสวยงาม	3.53	.502	มาก	4.20	.532	มาก
2.4 มีรูปแบบน่าสนใจ	3.64	.798	มาก	4.75	.557	มากที่สุด
รวม	3.62	.653	มาก	4.38	.572	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์พวงกุญแจที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ					
	พวงกุญแจ แบบที่ 1			พวงกุญแจ แบบที่ 2		
	<i>M</i>	<i>SD</i>	ความหมาย	<i>M</i>	<i>SD</i>	ความหมาย
3. ด้านความสะดวกในการใช้งาน						
3.1 มีความสะดวกในการใช้งาน	4.11	.399	มาก	3.96	.243	มาก
3.2 มีความคล่องกับหน้าที่ใช้งาน	3.89	.618	มาก	3.94	.239	มาก
3.3 เหมาะสมทุกสภาพพื้นที่ของการใช้งาน	3.07	.256	ปานกลาง	3.68	.469	มาก
3.4 มีความแข็งแรงและปลอดภัยในการใช้งาน	3.17	.378	ปานกลาง	3.65	.479	มาก
รวม	3.56	.516	มาก	3.78	.454	มาก

4.1.4 ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์แม่เหล็กติดตู้เย็นที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

จากการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์แม่เหล็กติดตู้เย็นที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์แม่เหล็กติดตู้เย็นที่ระลึกแบบที่ 1 ด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=2.89$, $SD=.516$) รองลงมา ด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=2.84$, $SD=.576$) และด้านความสะดวกในการใช้งาน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M=2.77$, $SD=.511$) และผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์แม่เหล็กติดตู้เย็นที่ระลึกแบบที่ 2 ด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.55$, $SD=.592$) รองลงมา ด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.54$, $SD=.522$) และด้านความสะดวกในการใช้งาน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.31$, $SD=.433$) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์แม่เหล็กติดตู้เย็นที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

รายการประเมิน	ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์แม่เหล็กติดตู้เย็นที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ					
	แม่เหล็กติดตู้เย็น แบบที่ 1			แม่เหล็กติดตู้เย็น แบบที่ 2		
	M	SD	ความหมาย	M	SD	ความหมาย
1. ด้านความมีเอกลักษณ์						
1.1 แสดงถึงเอกลักษณ์ของชุมชน	2.90	.302	ปานกลาง	3.31	.465	ปานกลาง
1.2 มีความสอดคล้องกับแนวคิดในการออกแบบ	2.84	.368	ปานกลาง	3.44	.499	ปานกลาง
1.3 มีความแปลกใหม่ แตกต่างจากท้องตลาด	2.78	.416	ปานกลาง	3.90	.302	มาก
รวม	2.84	.576	ปานกลาง	3.55	.592	มาก
2. ด้านความสวยงาม						
2.1 มีสีสันสวยงาม	3.08	.442	ปานกลาง	3.73	.446	มาก
2.2 มีรูปทรงสวยงาม	2.79	.409	ปานกลาง	3.75	.532	มาก
2.3 มีลวดลายสวยงาม	2.78	.499	ปานกลาง	3.29	.456	ปานกลาง
2.4 มีรูปแบบน่าสนใจ	2.90	.541	ปานกลาง	3.41	.494	ปานกลาง
รวม	2.89	.516	ปานกลาง	3.54	.522	มาก
3. ด้านความสะดวกในการใช้งาน						
3.1 มีความสะดวกในการใช้งาน	2.86	.349	ปานกลาง	3.12	.327	ปานกลาง
3.2 มีความคล่องกับหน้าที่ใช้งาน	2.80	.402	ปานกลาง	3.73	.446	มาก
3.3 เหมาะสมทุกสภาพพื้นที่ของการใช้งาน	2.63	.485	ปานกลาง	3.12	.456	ปานกลาง
3.4 มีความแข็งแรงและปลอดภัยในการใช้งาน	2.78	.541	ปานกลาง	3.26	.441	ปานกลาง
รวม	2.77	.511	ปานกลาง	3.31	.433	ปานกลาง

4.1.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

- 1) แนวคิดและที่มาในการออกแบบผลิตภัณฑ์ควรสื่อถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นหรือชุมชนและมีความแปลกแตกต่างจากผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกที่มีวางจำหน่ายอยู่ในปัจจุบัน
- 2) ควรมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อจะได้เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการขายได้อีกช่องทางหนึ่ง

3) ควรจัดให้ผู้ผลิตมีการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ โดยเน้นการออกแบบผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการพัฒนาวัสดุด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นและการจำหน่ายสินค้าในสถานที่ต่าง ๆ

4.2 การเปรียบเทียบความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ในส่วนของผลิตภัณฑ์กรอบรูปที่ระลึก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจกรอบรูปแบบที่ 1 ด้านความสวยงามและความสะดวกในการใช้งานมากกว่ากรอบรูปแบบที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับผลิตภัณฑ์พวงกุญแจที่ระลึก และ ผลิตภัณฑ์แม่เหล็กติดตู้เย็น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจ พวงกุญแจ และแม่เหล็กติดตู้เย็น แบบที่ 2 มากกว่าแบบที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งสามด้านได้แก่ ด้านความมีเอกลักษณ์ ด้านความสวยงาม และด้านความสะดวกในการใช้งาน (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

รายการประเมิน	ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ						t	sig
	กรอบรูป แบบที่ 1			กรอบรูป แบบที่ 2				
	M	SD	ความหมาย	M	SD	ความหมาย		
ด้านความมีเอกลักษณ์	3.15	.617	ปานกลาง	3.18	.528	ปานกลาง	-1.283	.202
ด้านความสวยงาม	3.40	.568	ปานกลาง	2.97	.453	ปานกลาง	4.828	.000*
ด้านความสะดวกในการใช้งาน	3.08	.565	ปานกลาง	2.85	.526	ปานกลาง	7.301	.000*
	พวงกุญแจ แบบที่ 1			พวงกุญแจ แบบที่ 2				
ด้านความมีเอกลักษณ์	3.71	.496	มาก	4.26	.512	มาก	-8.751	.000*
ด้านความสวยงาม	3.62	.653	มาก	4.38	.572	มาก	-8.745	.000*
ด้านความสะดวกในการใช้งาน	3.56	.516	มาก	3.78	.454	มาก	-7.123	.000*
	แม่เหล็กติดตู้เย็นแบบที่ 1			แม่เหล็กติดตู้เย็น แบบที่ 2				
ด้านความมีเอกลักษณ์	2.84	.576	ปานกลาง	3.55	.592	มาก	-12.186	.000*
ด้านความสวยงาม	2.89	.516	ปานกลาง	3.54	.522	มาก	-9.078	.000*
ด้านความสะดวกในการใช้งาน	2.77	.511	ปานกลาง	3.31	.433	ปานกลาง	-9.753	.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จังหวัดสงขลา เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอจังหวัดสงขลา และศึกษาความพึงพอใจของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอจังหวัดสงขลา ซึ่งผู้วิจัย ศึกษาแบบของขวัญของที่ระลึกต่าง ๆ จากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ในจังหวัดสงขลา เพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอเป็นผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึก ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ ประเมินคุณภาพและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Area) โดยเลือกศึกษาจากกลุ่มผู้ผลิต คือ กลุ่มร่มไทร ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการนำผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ หลากหลาย ได้แก่ กระเป๋า กล่องใส่นามบัตร กล่องกระดาษทิชชู สมุดโน้ต พวงกุญแจ กรอบรูปที่ระลึก ดอกไม้ เป็นต้น ซึ่งกลุ่มร่มไทรมีแนวคิดที่ต้องการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอให้เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ให้แก่ผู้ผลิตกลุ่มร่มไทรและกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ จำนวน 100 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ (t-test) ในการเปรียบเทียบความพึงพอใจ โดยแบ่งนำเสนอข้อมูลเป็น 3 ส่วน คือ 1. ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ 2. การเปรียบเทียบความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ 3. ข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

จากการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จำนวน 6 ชิ้นงาน ได้แก่ กรอบรูปที่ระลึก พวงกุญแจ และ แม่เหล็กติดตู้เย็น รูปแบบละ 2 ชิ้นงาน ผู้วิจัยขอ นำเสนอผลการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ในประเด็นต่าง ๆ คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กรอบรูปที่ระลึก ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์พวงกุญแจ และ ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ที่ติดตู้เย็น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามประมาณสามในสี่เป็นเพศหญิง (77%) หนึ่งในสามของผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุระหว่าง 20- 30 ปี (35%) รองลงมา อายุน้อยกว่า 20 ปี (23 %)

และ 31-40 ปี (19%) ตามลำดับ โดยผู้ตอบแบบสอบถามสองในห้า เป็นนักศึกษา (40%) รองลงมา เป็นลูกจ้าง พนักงานบริษัท (21%) และ ทำสวน (16%) ตามลำดับ

2) ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กรอบรูปที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

จากการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กรอบรูปที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กรอบรูปที่ระลึกแบบที่ 1 ด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.40, SD=.568$) รองลงมา ด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.15, SD=.617$) และด้านความสะดวกในการใช้งาน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.08, SD=.565$) และผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กรอบรูปที่ระลึกแบบที่ 2 ด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.18, SD=.528$) รองลงมา ด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=2.97, SD=.453$) และด้านความสะดวกในการใช้งาน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M=2.85, SD=.526$)

3) ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์พวงกุญแจที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

จากการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์พวงกุญแจที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์พวงกุญแจที่ระลึกแบบที่ 1 ด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.71, SD=.496$) รองลงมาด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.62, SD=.653$) และด้านความสะดวกในการใช้งาน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M=3.56, SD=.516$) และผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์พวงกุญแจที่ระลึกแบบที่ 2 ด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.38, SD=.572$) รองลงมาด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.26, SD=.512$) และด้านความสะดวกในการใช้งาน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M=3.78, SD=.454$)

4) ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์แม่เหล็กติดตู้เย็นที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

จากการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์แม่เหล็กติดตู้เย็นที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์แม่เหล็กติดตู้เย็นที่ระลึกแบบที่ 1 ด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=2.89, SD=.516$) รองลงมา ด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=2.84, SD=.576$) และด้านความสะดวกในการใช้งาน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M=2.77, SD=.511$) และผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์แม่เหล็กติดตู้เย็นที่ระลึกแบบที่ 2 ด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.55, SD=.592$) รองลงมา ด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.54, SD=.522$) และด้านความสะดวกในการใช้งาน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.31, SD=.433$)

5) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

- 1) แนวคิดและที่มาในการออกแบบผลิตภัณฑ์ควรสื่อถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นหรือชุมชนและมีความแปลกแตกต่างจากผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกที่มีวางจำหน่ายอยู่ในปัจจุบัน
- 2) ควรมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อจะได้เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการขายได้อีกช่องทางหนึ่ง

3) ควรจัดให้ผู้ผลิตมีการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ โดยเน้นการออกแบบผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการพัฒนาวัสดุด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นและการจำหน่ายสินค้าในสถานที่ต่าง ๆ

5.1.2 การเปรียบเทียบความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมือง เกาะยอ

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ในส่วนของผลิตภัณฑ์กรอบรูปที่ระลึก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจกรอบรูปแบบที่ 1 ด้านความสวยงามและความสะดวกในการใช้งานมากกว่ากรอบรูปแบบที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับผลิตภัณฑ์พวงกุญแจที่ระลึก และ ผลิตภัณฑ์แม่เหล็กติดตู้เย็น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจ พวงกุญแจ และแม่เหล็กติดตู้เย็น แบบที่ 2 มากกว่าแบบที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งสามด้านได้แก่ ด้านความมีเอกลักษณ์ ด้านความสวยงาม และด้านความสะดวกในการใช้งาน

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จังหวัดสงขลา ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จำนวน 6 ชิ้นงาน ได้แก่ กรอบรูปที่ระลึก พวงกุญแจ และ แม่เหล็กติดตู้เย็น รูปแบบละ 2 ชิ้นงาน โดยการออกแบบของขวัญของที่ระลึกได้นำผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอที่สื่อถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่น มีความสวยงาม และสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง จากการสอบถามความต้องการด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอจากสมาชิกกลุ่มร่มไทร พบว่า สมาชิกกลุ่มต้องการผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ สวยงาม และความคุ้มค่าของการใช้งานเศษผ้าชิ้นเล็กจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของกลุ่ม ผู้วิจัยนำสัญลักษณ์ของที่สื่อถึงจังหวัดสงขลา คือ ผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ และมีชิ้นงานที่เกี่ยวข้องกับนางเงือก และออกแบบงานเพื่อสามารถนำเศษผ้าชิ้นเล็กจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมาใช้ประโยชน์ สอดคล้องกับ การศึกษาของ อภิเชษฐ์ ตีคลี (2557) เรื่อง ออกแบบของที่ระลึกจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งแนวทางการออกแบบของที่ระลึกจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบไปด้วยศิลปวัฒนธรรมที่สื่อถึงลักษณะเฉพาะของจังหวัดบุรีรัมย์ และจากการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ จะเห็นได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจ พวงกุญแจที่ระลึกแบบที่ 2 ด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.38, SD=.572$) รองลงมาด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.26$ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์พวงกุญแจที่ระลึกแบบที่ 1 ด้านความมีเอกลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.71, SD=.496$) รองลงมาด้านความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.62, SD=.653$) ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ในประเด็น แนวคิดที่นำมาในการออกแบบผลิตภัณฑ์ควรสื่อถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นหรือชุมชนและมีความแปลกแตกต่าง

จากผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกที่มีวางจำหน่ายอยู่ในปัจจุบัน และควรมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อจะได้เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการขายได้อีกช่องทางหนึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ เอกพงศ์ สุริยงค์ (2553) เรื่องการประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขาผ้าทอของจังหวัดเชียงใหม่ ในการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูล โดยนำองค์ความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไปในส่วนของกิจกรรมการอบรมสัมมนา เพื่อให้ความรู้ในด้าน การบริหารจัดการ เช่น การตลาด การผลิต การบัญชี การวางแผนกลยุทธ์ เป็นต้น จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลผู้ประกอบการ ทำให้ทราบถึงความต้องการด้านปัญหาและอุปสรรค ที่ยังขาดความรู้ในอยู่หลายด้านคณะผู้วิจัย จึงได้มีการประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อจัดสัมมนาให้ความรู้ ตลอดจนสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเข้าร่วมการอบรมและสัมมนาที่ทางภาครัฐและภาคเอกชนได้จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้หัตถกรรมสาขาผ้าทอให้คงอยู่ต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 แนวคิดและที่มาในการออกแบบผลิตภัณฑ์ควรสื่อถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นหรือชุมชนและมีความแปลกแตกต่างจากผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกที่มีวางจำหน่ายอยู่ในปัจจุบัน ศึกษาการใช้ผ้าชนิดอื่น ๆ นอกเหนือจากผ้าทอพื้นเมืองอื่น ๆ

5.3.2 ควรมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อจะได้เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการขายได้อีกช่องทางหนึ่ง

5.3.3 ควรจัดให้ผู้ผลิตมีการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ โดยเน้นการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการพัฒนาวัสดุด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นและการจำหน่ายสินค้าในสถานที่ต่าง ๆ

5.3.4 การออกแบบผลิตภัณฑ์ควรคำนึงถึงลวดลายและความเหมาะสมกับชิ้นงาน

บรรณานุกรม

- กิตติศักดิ์ ธรรมศักดิ์ชัย. 2557. การศึกษาและพัฒนาของที่ระลึกจากเครื่องแขวน.
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม,
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระเจ้าเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.
- จิรบูรณ์ วิทยสิงห์. 2559. ผู้ประกอบการไทยมั่นใจอุตสาหกรรมส่งออกของขวัญ ของชำร่วย
ของตกแต่งบ้านและของใช้ในครัวเรือนปีนี้ขยายตัว 5-8 เปอร์เซ็นต์. (Online).
<http://www.positioningmag.com/prnews/prnews.aspx?id=68727>,
5 พฤศจิกายน 2559.
- ชาญชัย ปาณูปกรณ์. 2547. ผ้าทอเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ปนัดดา มนุรัชฎา รัฐไทย พรเจริญ และ ภาคภูมิ บุญธรรมช่วย. 2555. การออกแบบผลิตภัณฑ์
ของที่ระลึกเพื่อจำหน่ายในร้านค้าพิพิธภัณฑการเรียนรู้ (มิวเซียมสยาม). วารสารวิชาการ
ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 ตุลาคม 2555-มีนาคม
2556.
- ปนัดดา เทพญา. มปป. ผ้าทอเกาะยอพื้นบ้าน. (Online).
<http://www.tsu.ac.th/ists/information/maintanence.htm>, 14 พฤศจิกายน 2559.
- รัตนลักษณ์ ปัญจวุฒิพัฒน์. 2551. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ดอกไม้จากเศษผ้าไหม. มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- รัมภา สุวรรณพฤษ อภิรัตน์ โสฬส คะนิงนิจ กัณหะกาญจนะ ยุพิน สุวรรณวิวัฒน์ ธนพรรณ
บุญยรัตกลิน และสุกัญญา จันทกุล. 2548. โครงการพัฒนาและเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ของขวัญ
ของที่ระลึกจากกระดาษสา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตโชติเวช.
- ศจี เลิศวงศ์ประเสริฐ. 2549. การวิเคราะห์เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว
ต่างชาติด้วย Congruent Matrix. รายงาน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุธิวังค์ พงศ์ไพบูลย์. มปป. ผ้าเกาะยอ. (Online).
<http://download.clib.psu.ac.th/datawebclib/exhonline/koyo%20textile/pia3.html>,
2 พฤศจิกายน 2559.

สุวิไล คำพิลา. 2557. โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก: แร่งบันดาลใจจากฮูปแต้ม.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อภิเชษฐ์ ตีคดี . 2557. ออกแบบของที่ระลึกจังหวัดบุรีรัมย์, ประเทศไทย. มหาสารคาม:

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เอกพงศ์ สุริยงค์. 2553. การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

งานหัตถกรรมสาขาผ้าทอของจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

แบบสอบถาม

ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ ศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ จังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึก ทั้งหมดจำนวน 6 ชิ้นงาน ได้แก่ 1. กรอบรูปที่ระลึก จำนวน 2 รูปแบบ 2. พวงกุญแจที่ระลึก จำนวน 2 รูปแบบ และ 3. แม่เหล็กติดตู้เย็นที่ระลึก จำนวน 2 รูปแบบ

โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความให้สอดคล้องกับ

สภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับหน่วยงาน/ตัวท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

น้อยกว่า 20 ปี

20-30 ปี

31-40 ปี

41-50 ปี

51 -60 ปี

60 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ

รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

ธุรกิจส่วนตัว

ทำสวน

ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกจากผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอแต่ละชิ้นงาน

ระดับความพึงพอใจ กำหนดให้มี 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

ภาคผนวก ข
ภาพการทำกรอบรูปที่ระลึกแบบที่ 1 และแบบที่ 2

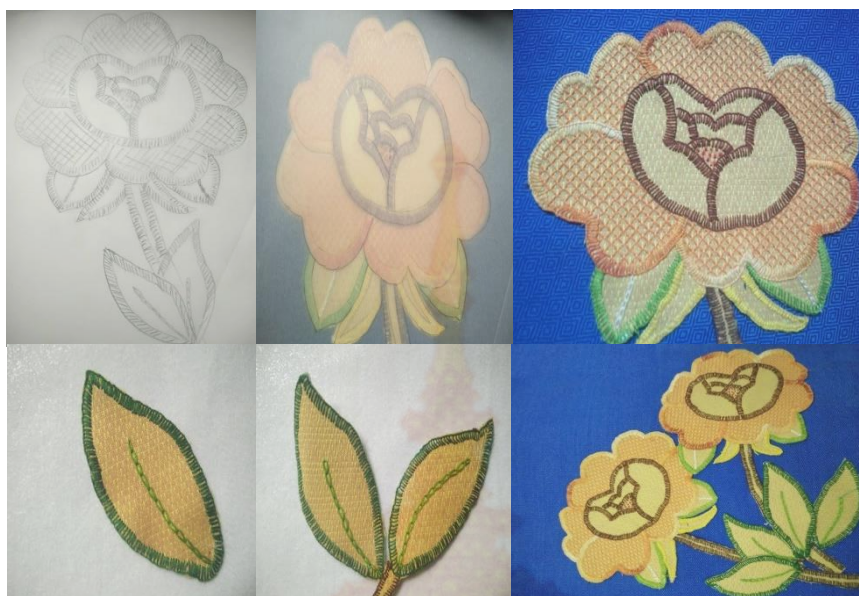
การทำกรอบรูปที่ระลึกแบบที่ 1

วัสดุอุปกรณ์

1. ผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ผ้ากำมะหยี่
2. แผ่นโพลีเอสเตอร์
3. ผ้ายาว
4. กระดาษขาวสองหน้า
5. ไหมปัก และด้าย
6. เข็มมือเบอร์ 7
7. กรรไกร

ขั้นตอนการทำ

1. นำผ้ายาวมาอัดติดกับผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอสีเหลือง วาดแบบดอกไม้ (ภาคผนวก จ) และกรออลงบนผ้า
2. บริเวณขอบด้านนอกกลีบดอกใช้ไหมปักสีเหลืองสลัปสีส้ม ปักคัทเวิร์คโดยรอบ ใช้ไหมปักสีน้ำตาล ปักคัทเวิร์ค บริเวณด้านในกลีบดอกจะถึงเกสร
3. ด้านในเกสร ใช้ไหมสีแดงปักปมฝรั่งเศสซึ่งจะมีรูปร่างเป็นปมเล็ก ๆ ทำให้ทั่วบริเวณเกสรชั้นในสุด
4. บริเวณกลีบดอก ใช้ไหมสีส้มปักต้นโดยแทงเข็มขึ้นลงระยะไม่เท่ากัน เดินเส้นเป็นแนวตรงขนานกันแต่เส้นห่างกันประมาณครึ่งเซนติเมตร ปักต้นทำเป็นเส้นตัดกันเป็นลายตาราง
5. บริเวณขอบกลีบเลี้ยงและใบ (ภาคผนวก จ) ใช้ไหมปักสีเขียวและสีเหลือง ปักคัทเวิร์คโดยรอบ
6. บริเวณก้านดอก ใช้ไหมสีน้ำตาล ปักคัทเวิร์คโดยรอบ
7. บริเวณขอบใบไม้ ใช้ไหมสีเขียว ปักคัทเวิร์คโดยรอบ ปักลายลูกโซ่ ทำเส้นกลางใบ
8. นำดอกไม้และใบไม้ที่ปักลายเสร็จเรียบร้อยแล้วมาจัดแต่งลงบนผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอหรือผ้ากำมะหยี่ที่อัดกับผ้ายาวโพลีเอสเตอร์ไว้ให้สวยงาม ใส่नाฬิกาแล้วนำไปเข้ากรอบให้สวยงาม

ภาพที่ 14: การทำกรอบรูปที่ระลึกแบบที่ 1

การทำกรอบรูปที่ระลึกแบบที่ 2

วัสดุอุปกรณ์

1. ผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ผ้ามำมะหยี่
2. แผ่นโพลีเอสเตอร์ และใยโพลีเอสเตอร์
3. ผ้าขาว
4. กระดาษขาวสองหน้า
5. ด้าย
6. เข็มมือเบอร์ 7
7. กรรไกร
8. ฝ้ายลูกไม้ เชือกทำก้านดอก

ขั้นตอนการทำ

1. นำผ้าขาวมาอัดติดกับผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ตัดผ้าขนาดกว้าง 5.5 เซนติเมตร ยาว 26 เซนติเมตร
2. พับครึ่งตามแนวขวาง เย็บเดินเส้น เพื่อตะเข็บประมาณครึ่งเซนติเมตร กลับผ้าด้านถูกออกด้านนอก พับครึ่งตามแนวยาว เย็บเนาบริเวณรอยพับ ดึงรูตเย็บตรึงให้ติดกันเป็นดอกไม้ประกอบลักษณะทรงกลมเป็นจีบโดยรอบ

ภาพที่ 15: การทำดอกไม้ประกอบลักษณะทรงกลม

3. การทำดอกทิวลิป นำผ้าขาวมาอัดติดกับผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ตัดผ้าขนาดกว้าง 5 เซนติเมตร ยาว 7 เซนติเมตร พับริมด้านล่างประมาณ 1 เซนติเมตร พับครึ่งตามแนวขวาง เย็บตะเข็บด้านข้าง นำเชือกทำก้านดอก ผูกปมหนึ่งด้าน แล้วใส่เข้าไปตรงกลางช่องที่เย็บไว้ให้ปมอยู่ด้านตรงข้ามที่พับริมผ้าไว้ เย็บด้านถอยหลังให้เชือกติดกับผ้า จากนั้นกลับผ้าด้านในออกมา เย็บตกแต่งบริเวณโคนดอกให้เรียบร้อย
4. นำใยโพลีเอสเตอร์ใส่ลงไปในดอกทิวลิปที่ทำในขั้นตอนที่สาม โดยใส่ให้แน่น แล้วเย็บตรงบริเวณปลายดอกทิวลิป เย็บตรึงจากตรงกลางของทั้งสองฝั่งจะได้ปลายดอกเป็นลักษณะคล้ายกากบาท

ภาพที่ 16: ภาพการทำดอกทิวลิป

5. นำดอกไม้ที่ทำเสร็จแล้วมาประกอบเป็นดอกตูม ดอกแยมและดอกบาน โดยมีวิธีการประกอบ ดังนี้
  - ดอกตูม จำนวน 10 ดอก ประกอบโดยนำผ้าลูกไม้ลายดอกไม้มาติดบริเวณโคนดอกทิวลิป
  - ดอกแยม จำนวน 3 ดอก ประกอบโดยนำดอกไม้ประกอบลักษณะทรงกลมมาพับครึ่ง และนำดอกทิวลิป 2 ดอกติดห้อยตรงกลาง นำผ้าลูกไม้ลายดอกไม้มาติดบริเวณโคนดอกแยม
  - ดอกบาน จำนวน 1 ดอก ประกอบโดยนำดอกไม้ประกอบลักษณะทรงกลม 2 ดอก มาวางซ้อนกัน แล้วพับครึ่ง เย็บตรึงให้แน่น และนำดอกทิวลิป 2 ดอก ติดห้อยตรงกลาง นำผ้าลูกไม้ลายดอกไม้มาติดบริเวณโคนดอกบาน
6. ผ้าเกาะยอ ขนาด กว้าง 20 เซนติเมตร ยาว 30 เซนติเมตร อัดผ้าขาวแบบหนา แล้วนำดอกตูม ดอกแยม ดอกบาน ที่ประกอบเสร็จแล้ว ตามจำนวนที่กำหนด มาจัดวางให้เหมาะสม สวยงาม เย็บตรึงให้แน่น นำไปเข้ากรอบ และหรือใส่नाฬิกาให้สวยงาม

ภาพที่ 17: การทำกรอบรูปที่ระลึกแบบที่ 2

ภาคผนวก ค
ภาพการทำพวงกุญแจที่ระลึกแบบที่ 1 และแบบที่ 2

การทำพวงกุญแจที่ระลึกแบบที่ 1

วัสดุอุปกรณ์

1. ผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอสีสันต่าง ๆ
2. ผ้าขาว
3. ด้าย
4. เข็มมือเบอร์ 7
5. กรรไกร
6. ไยโพลีเอสเตอร์
7. เชือก
8. พวงกุญแจสำเร็จ
9. ผ้าลูกไม้สำเร็จ

ขั้นตอนการทำ

1. การทำดอกทิวลิป ทำทั้งหมด 3-4 ดอก โดย นำผ้าขาวมาอัดติดกับผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ตัดผ้าขนาดกว้าง 5 เซนติเมตร ยาว 7 เซนติเมตร พับริมด้านล่างประมาณ 1 เซนติเมตร พับครึ่งตามแนวขวาง เย็บตะเข็บด้านข้าง นำเชือกทำก้านดอก ผูกปมหนึ่ง ด้าน แล้วใส่เข้าไปตรงกลางช่องที่เย็บไว้ให้ปมอยู่ด้านตรงข้ามที่พับริมผ้าไว้ เย็บด้านถอย หลังให้เชือกติดกับผ้า จากนั้นกลับผ้าด้านในออกมา เย็บตกแต่งบริเวณโคนดอกให้เรียบร้อย นำไยโพลีเอสเตอร์ใส่ลงไป ในดอกทิวลิปที่ทำในขั้นตอนที่สาม โดยใส่ให้แน่น แล้วเย็บตรงบริเวณปลายดอกทิวลิป เย็บตรึงจากตรงกลางของทั้งสองฝั่งจะได้ปลายดอก เป็นลักษณะคล้ายกากบาท
2. การทำหางนางเงือก แบ่งเป็น 2 ส่วน โดยเมื่อทำทั้งสองส่วนแล้วนำมาเย็บต่อกันให้เรียบร้อย
  - 2.1 ส่วนบนของหางนางเงือก นำผ้าขาวมาอัดติดกับผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ สีสันต่าง ๆ นำผ้าด้านถูกวางชนกันด้านใน วางแบบหางนางเงือก (ภาคผนวก จ) กดรอยตามแบบ ตัดผ้าตามแบบหางนางเงือกเมื่อตะเข็บประมาณ 1.5 เซนติเมตร เย็บด้านถอยหลังตามเส้นที่กรอรอย กลับผ้าด้านถูกออกด้านนอก ทำทั้งหมดสองชิ้น
  - 2.2 และการทำหางนางเงือกส่วนปลาย ตัดผ้าขนาดกว้าง 5.5 เซนติเมตร ยาว 10 เซนติเมตร พับครึ่งตามแนวขวาง ให้ผ้าด้านถูกอยู่ด้านใน เย็บตะเข็บด้านข้าง กลับผ้าด้านถูกออก พับครึ่งตามแนวยาว เนาบริเวณส่วนบน ดึงรูให้แน่น แล้วเย็บ

ตรงตรงกลางกับส่วนปลายฝั่งตรงข้ามตรงให้เป็นรูปลักษณะหางนางเงือก ทำทั้งหมดสองชิ้น

3. เมื่อนำหางนางเงือกทั้งสองส่วนมาเย็บติดกันแล้ว นำใยโพลีเอสเตอร์มาใส่บริเวณหางให้แน่น นำเชือกมาร้อยบริเวณเอวและเย็บปิดช่อง ตัดผ้าลูกไม้ให้สวยงาม

ภาพที่ 18: การทำดอกไม้ลิปและหางนางเงือก

4. นำผ้าขาวมาอัดติดกับผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ตัดผ้าขนาดกว้าง 5.5 เซนติเมตร ยาว 26 เซนติเมตร พับครึ่งตามแนวขวาง เย็บเดินเส้น เผื่อตะเข็บประมาณครึ่งเซนติเมตร กลับผ้าด้านถูกออกด้านนอก พับครึ่งตามแนวยาว เย็บเนาบริเวณรอยพับ ดึงรูดเย็บตรึงให้ติดกันเป็นดอกไม้ประกอบลักษณะทรงกลมเป็นจีบโดยรอบ ทำทั้งหมด 2 ดอก
5. นำผ้าลูกไม้สำเร็จ ยาว 27 เซนติเมตร เย็บเนาบริเวณขอบ ดึงรูดเย็บตรึงให้ติดกันเป็นดอกไม้ ทำทั้งหมด 1 ดอก

6. นำดอกไม้(ผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ) วางสลับโดยให้ดอกไม้ (ผ้าลูกไม้) อยู่ตรงกลาง นำดอกไม้วิลิปมาห้อยสลับกับหางนางเงือก มาห้อยสลับ กันติดกับพวงกุญแจ

ภาพที่ 19: การทำดอกไม้ลักษณะทรงกลมและการประกอบพวงกุญแจแบบที่ 1

การทำพวงกุญแจที่ระลึกแบบที่ 2

วัสดุอุปกรณ์

1. ผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอสีสันต่าง ๆ
2. ผ้าขาว
3. ด้าย
4. เข็มมือเบอร์ 7
5. กรรไกร
6. ไยโพลีเอสเตอร์
7. เชือก
8. พวงกุญแจสำเร็จ
9. ลูกไม้สำเร็จ

ขั้นตอนการทำ

1. การทำหางนางเงือกเล็ก แบ่งเป็น 2 ส่วน โดยเมื่อทำทั้งสองส่วนแล้วนำมาเย็บต่อกันให้เรียบร้อย

1.1 ส่วนบนของหางนางเงือก นำผ้าขาวมาอัดติดกับผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอสีสันต่าง ๆ นำผ้าด้านถูกวางชนกันด้านใน วางแบบหางนางเงือก (ภาคผนวก จ) กดรอยตามแบบ ตัดผ้าตามแบบหางนางเงือกเพื่อตะเข็บประมาณ 1.5 เซนติเมตร เย็บด้านถอยหลังตามเส้นที่กดรอย กลับผ้าด้านถูกออกด้านนอก ทำทั้งหมดสองชิ้น

1.2 การทำหางนางเงือกส่วนปลาย ตัดผ้าขนาดกว้าง 5.5 เซนติเมตร ยาว 10 เซนติเมตร พับครึ่งตามแนวขวาง ให้ผ้าด้านถูกอยู่ด้านใน เย็บตะเข็บด้านข้าง กลับผ้าด้านถูกออก พับครึ่งตามแนวยาว เนาบริเวณส่วนบน ดึงรูดให้แน่น แล้วเย็บตรงตรงกลางกับส่วนปลายฝั่งตรงข้ามตรงให้เป็นรูปลักษณะหางนางเงือก ทำทั้งหมดสองชิ้น

1.3 เมื่อนำหางนางเงือกทั้งสองส่วนมาเย็บติดกันแล้ว นำไยโพลีเอสเตอร์มาใส่บริเวณหางให้แน่น นำเชือกมาร้อยบริเวณเอวและเย็บปิดช่อง ตัดผ้าลูกไม้ให้สวยงาม

2. การทำหางนางเงือกใหญ่ แบ่งเป็น 2 ส่วน โดยเมื่อทำทั้งสองส่วนแล้วนำมาเย็บต่อกันให้เรียบร้อย

2.1 ส่วนบนของหางนางเงือก นำผ้าขาวมาอัดติดกับผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ

สีเส้นต่าง ๆ นำผ้าด้านถูกวางชนกันด้านใน วางแบบหางนางเงือก (ภาคผนวก จ) กดรอยตามแบบ ตัดผ้าตามแบบหางนางเงือกเพื่อตะเข็บประมาณ 1.5 เซนติเมตร เย็บต้นถอยหลังตามเส้นที่กดรอย กลับผ้าด้านถูกออกด้านนอก ทำทั้งหมดสองชิ้น

2.2 การทำหางนางเงือกส่วนปลาย ตัดผ้าขนาดกว้าง 7.5 เซนติเมตร ยาว 13 เซนติเมตร พับครึ่งตามแนวขวาง ให้ผ้าด้านถูกอยู่ด้านใน เย็บตะเข็บด้านข้าง กลับผ้าด้านถูกออก พับครึ่งตามแนวยาว เนาบริเวณส่วนบน ดึงรูคู้ให้แน่น แล้วเย็บตรงตรงกลางกับส่วนปลายฝั่งตรงข้ามตรึงให้เป็นรูปลักษณะหางนางเงือก ทำทั้งหมดสองชิ้น

2.3 เมื่อนำหางนางเงือกทั้งสองส่วนมาเย็บติดกันแล้ว นำใยโพลีเอสเตอร์มาใส่บริเวณหางให้แน่น นำเชือกมาร้อยบริเวณเอวและเย็บปิดช่อง ตกแต่งด้วยผ้าลูกไม้บริเวณขอบเอวให้สวยงาม

ภาพที่ 20: การทำหางนางเงือกและการประกอบพวงกุญแจแบบที่ 2

ภาคผนวก ง
ภาพการทำที่ติดตู้เย็นที่ระลึกแบบที่ 1 และแบบที่ 2

การทำที่ติดตู้เย็นที่ระลึกแบบที่ 1

วัสดุอุปกรณ์

1. ผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอสีสันต่าง ๆ
2. ผ้าขอบแข็ง
3. ผ้ากาวแบบหนา
4. ด้าย
5. เข็มมือเบอร์ 7
6. กรรไกร
7. เชือก
8. ลูกไม้สำเร็จ
9. กระดาษแข็ง
10. แม่เหล็ก

ขั้นตอนการทำ

1. การทำฐานสำหรับติดแม่เหล็ก นำผ้าขอบแข็งซ้อนกันสองชั้นตัดตามแบบ (ภาคผนวก จ) นำผ้ากาวแบบหนามาอัดติดกับผ้าพื้นเมืองเกาะยอ แล้วรีดติดกับผ้าขอบแข็งที่ตัดตามแบบไว้แล้ว พับเก็บตะเข็บไปด้านหลังประมาณ 1.5 เซนติเมตร นำผ้าลูกไม้มาตกแต่งขอบโดยรอบ ติดด้านหลังด้วยผ้าทอพื้นเมืองเกาะยออีกชั้น ติดแม่เหล็กตรงกลางด้านหลัง
2. นำผ้ากาวมาอัดติดกับผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอ ตัดผ้าเป็นวงกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 6 เซนติเมตร เนารอบวงกลมเผื่อตะเข็บประมาณ 0.75 เซนติเมตร ดึงรูดและเย็บตรึงให้แน่น ได้เป็นลักษณะกลีบดอกไม้ โดยดอกไม้หนึ่งดอกทำทั้งหมด 6 กลีบ
3. นำกลีบดอกไม้ในข้อสองมาเย็บต่อกันทั้งหกกลีบแล้วเย็บต่อกันเป็นดอกไม้ นำผ้าลูกไม้ตกแต่งตรงกลางเป็นเกสร
4. การทำใบใช้แบบใบตามภาคผนวก จ ใช้ไหมปักสีเขียวปักคัทเวิร์ค โดยรอบ ปักลายลูกโซ่ ทำเส้นกลางใบ
5. นำดอกไม้มาวางประกอบกับใบไม้และนำไปติดบนฐานสำหรับติดแม่เหล็ก

ภาพที่ 21: การทำแม่เหล็กติดตู้เย็นที่ระลึกแบบที่ 1

การทำแม่เหล็กติดตู้เย็นที่ระลึกแบบที่ 2

วัสดุอุปกรณ์

1. ผ้าทอพื้นเมืองเกาะยอสีสันต่าง ๆ
2. ผ้าขาว
3. ด้าย
4. เข็มมือเบอร์ 7
5. กรรไกร
6. เชือก
7. ลูกไม้สำเร็จ
8. กระดาษแข็ง
9. แม่เหล็ก

ขั้นตอนการทำ

1. การทำฐานสำหรับติดแม่เหล็ก นำผ้าขอบแข็งซ้อนกันสองชั้นตัดตามแบบ (ภาคผนวก จ) นำผ้าขาวแบบหนา มาอัดติดกับผ้าพื้นเมืองเกาะยอ แล้วรีดติดกับผ้าขอบแข็งที่ตัดตามแบบไว้แล้ว พับเก็บตะเข็บไปด้านหลังประมาณ 1.5 เซนติเมตร นำผ้าลูกไม้มาตกแต่งขอบโดยรอบ ติดด้านหลังด้วยผ้าทอพื้นเมืองเกาะยออีกชั้น ติดแม่เหล็กตรงกลางด้านหลัง
2. การทำดอกประกอบลักษณะทรงกลม โดยนำผ้าขาวมาอัดติดกับผ้าพื้นเมืองเกาะยอ ตัดผ้าขนาดกว้าง 5.5 เซนติเมตร ยาว 26 เซนติเมตร พับครึ่งตามแนวขวาง เย็บเดินเส้น เย็บตะเข็บประมาณครึ่งเซนติเมตร กลับผ้าด้านถูกออกด้านนอก พับครึ่งตามแนวยาว เย็บเนาบริเวณรอยพับ ดึงรูดยึดตรึงให้ติดกันเป็นดอก ทำ 1 ดอก
3. การทำดอกทิวลิป นำผ้าขาวมาอัดติดกับผ้าพื้นเมืองเกาะยอ ตัดผ้าขนาดกว้าง 5 เซนติเมตร ยาว 7 เซนติเมตร พับริมด้านล่างประมาณ 1 เซนติเมตร พับครึ่งตามแนวขวาง เย็บตะเข็บด้านข้าง นำเชือกทำก้านดอก ผูกปมหนึ่งด้าน แล้วใส่เข้าไปตรงกลางช่องที่เย็บไว้ให้ปมอยู่ด้านตรงข้ามที่พับริมผ้าไว้ เย็บด้านถอยหลังให้เชือกติดกับผ้า จากนั้นกลับผ้าด้านในออกมา เย็บตกแต่งบริเวณโคนดอกให้เรียบร้อย นำใยโพลีเอสเตอร์ใส่ลงไปในดอกทิวลิปที่ทำในขั้นตอนที่สาม โดยใส่ให้แน่น แล้วเย็บตรงบริเวณปลายดอกทิวลิป เย็บตรึงจากตรงกลางของทั้งสองฝั่งจะได้ปลายดอกเป็นลักษณะคล้ายกาบหาทำทั้งหมด 2 ดอก

- นำดอกไม้ประกอบลักษณะทรงกลมมาพับครึ่ง และนำดอกทิวลิป 2 ดอกติดห้อยตรงกลาง นำผ้าลูกไม้ลายดอกไม้มาติดบริเวณโคนดอกแย้ม แล้วนำไปติดบนฐานสำหรับติดแม่เหล็ก

ภาพที่ 22: การทำแม่เหล็กติดตู้เย็นที่ระลึกแบบที่ 2

ภาคผนวก จ

แบบ การทำผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึกลักษณะต่าง ๆ

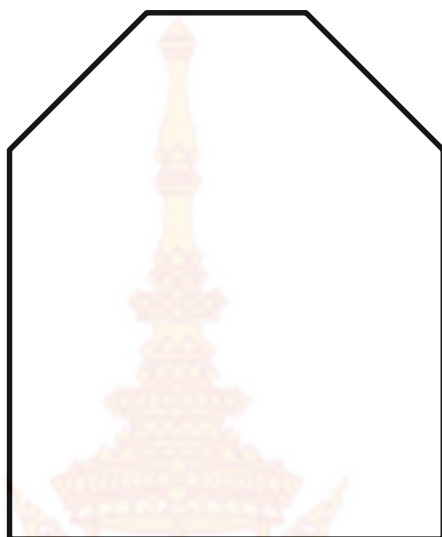
ภาพที่ 23: แบบกลีบดอกไม้ กรอบรูปแบบที่ 1

ภาพที่ 24: แบบกลีบใบไม้ กรอบรูปแบบที่ 1

ภาพที่ 25: แบบหางนางเงือก พวงกุญแจแบบที่ 1 และแบบที่ 2

ภาพที่ 26: แบบฐานสำหรับติดแม่เหล็ก แบบที่ 1 และแบบที่ 2

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อสกุล (ภาษาไทย)	นางฉัตรดาว ไชยหล่อ
ชื่อสกุล (ภาษาอังกฤษ)	MRS. CHATDAW CHAILOR
ตำแหน่งทางวิชาการ	อาจารย์
หน่วยงาน	หลักสูตรสาขาวิชาธุรกิจคหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์
ที่อยู่	คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ต.บ่อयाง อ.เมือง จ. สงขลา 90000
เบอร์โทรศัพท์	074-317173, 324246 ต่อ 6120 หรือ 081-4855803
E-mail	chatdaw_kob@hotmail.com
ประวัติการศึกษา	ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ สาขาคหกรรมศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2548 ปริญญาตรี คหกรรมศาสตรบัณฑิต คณะคหกรรมศาสตร์ สาขาคหกรรมศาสตร์ศึกษา-คหกรรมศาสตร์ทั่วไป สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ พ.ศ. 2545
ผลงานทางวิชาการ	ฉัตรดาว ไชยหล่อ และ วิจิตรา คำไพโรจน์. 2559. การติดตาม และประเมินผลการผลิตบัณฑิตเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน หลักสูตรสาขาวิชาธุรกิจคหกรรมศาสตร์. การประชุมวิชาการ ระดับชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ: บูรณาการงานวิจัยเพื่อสังคม ครั้งที่ 26 ประจำปี 2559, โรงแรมบุรีศรีภู บูติก หาดใหญ่, 26-29 พฤษภาคม 2559, หน้า 398-402 นนทิพย์ หาสิน และ ฉัตรดาว ไชยหล่อ. 2560. การศึกษา กระบวนการสกัดสีธรรมชาติจากพืช เพื่องานมัดย้อม. การประชุม วิชาการระดับชาติ นอร์ทเทิร์นวิจัย วิจัยเพิ่มมูลค่า พัฒนาเศรษฐกิจ ครั้งที่ 3 ประจำปี 2559. วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, 26 พฤษภาคม 2560, หน้า 101-109.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อสกุล (ภาษาไทย)	นางสาวจรียา ทรงพระ
ชื่อสกุล (ภาษาอังกฤษ)	MISS CHARIYA SONGPRA
ตำแหน่งทางวิชาการ	อาจารย์
หน่วยงาน	หลักสูตรสาขาวิชาธุรกิจคหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์
ที่อยู่	คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ต.บ่อयाง อ.เมือง จ. สงขลา 90000
เบอร์โทรศัพท์	074-317173, 324246 ต่อ 6120 หรือ 092-8827412
E-mail	koi_chariya@hotmail.co.th
ประวัติการศึกษา	ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ สาขาคหกรรมศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2558 ปริญญาตรี คหกรรมศาสตรบัณฑิต คณะเทคโนโลยี คหกรรมศาสตร์ สาขาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป-ธุรกิจงานประดิษฐ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พ.ศ. 2553
ผลงานทางวิชาการ	จรียา ทรงพระ และ อัญชลี สุวรรณะ. 2559. การศึกษา กระบวนการทำผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์. การประชุมวิชาการระดับชาติ Green Asia and Sustainability Forum: Inclusive Sustainable Development มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย, โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ, 18 มิถุนายน 2559, หน้า 3-11